
**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015**

OPRACOWANIE:
*POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W OPOLU LUBELSKIM*

OPOLE LUBELSKIE, GRUDZIEŃ 2011

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
PRAWO MIĘDZYNARODOWE WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE – POSZANOWANIE I ZACHOWANIE PRAW CZŁOWIEKA.....	5
Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych.....	5
Dokumenty Unii Europejskiej	7
PRAWO POLSKIE WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE. PODSTAWY PRAWNE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015.....	11
CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	12
Definicja przemocy w rodzinie.....	12
Cechy charakterystyczne przemocy w rodzinie	12
Rodzaje przemocy w rodzinie	13
Fazy cyklu przemocy w rodzinie	15
Przemoc w rodzinie wobec: dzieci, kobiet, mężczyzn, osób starszych, osób niepełnosprawnych	16
Sytuacja psychologiczna osoby doznającej przemocy w rodzinie.....	19
Charakterystyka osoby stosującej przemoc w rodzinie.....	21
Przemoc w rodzinie a alkohol	24
Przemoc w rodzinie a zaburzenia psychiczne osoby stosującej przemoc	24
DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM.....	25
Zjawisko przemocy w rodzinie na poziomie ogólnopolskim	25
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim.....	26
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Ośrodków Pomocy Społecznej	30
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim	33
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Prokuratury Rejonowej w Opolu Lubelskim.....	36
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim	36
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	37
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Placówki Dla Kobiet i Matek z Dziećmi w Poniatowej	39
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Opolu Lubelskim	41
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Stowarzyszenia Klub Abstynenta „Jutrzenka” z/s w Opolu Lubelskim	41
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim.....	42
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Towarzystwa Wspierania Rodzin z/s w Poniatowej	43
Zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie opolskim na podstawie analizy danych Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.....	44
Działania instytucji i placówek z terenu powiatu opolskiego wobec osób doznających przemocy w rodzinie	45
Działania instytucji i placówek z terenu powiatu opolskiego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	48
Podsumowanie	51
CELE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015.....	52

ADRESACI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015.....	52
ZADANIA, SPOSÓB ICH REALIZACJI, REALIZATORZY, HARMONOGRAM REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015.....	52
KOORDYNOWANIE I MONITOROWANIE REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015.....	52

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), art. 6 ust. 3 pkt. 1 do zadań własnych powiatu wprowadza obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ta propozycja usystematyzowania i połączenia w system dotychczasowych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na danym terenie oraz uzupełnienia ich kolejnymi adekwatnymi do potrzeb danego rejonu, znajduje swoje odzwierciedlenie na terenie powiatu opolskiego. Z zapisów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opolskim (aktualizacja w 2005r.) oraz Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2009 – 2013 wynika, że ten obszar wymaga pogłębionej analizy oraz stworzenia i/lub uzupełnienia oferty interwencyjno – pomocowej.

Analiza danych uzyskanych od podmiotów zaangażowanych w konstruowanie, a następnie realizację niniejszego Programu wskazuje na konieczność poszerzenia lokalnej perspektywy patrzenia na przemoc w rodzinie – obecnie dominuje bowiem perspektywa moralna (oceniająca pod kątem: dobre – złe) i prawna (sankcjonująca, karząca). Natomiast w znacząco niższym stopniu ujawnia się perspektywa społeczna (kładąca nacisk na siłę społecznych postaw i obyczajów) oraz psychologiczna (akcentująca mechanizmy przemocy i interakcje pomiędzy osobą stosującą przemoc a osobą doznającą przemocy).

Wyraźnie zaznacza się także dysproporcja pomiędzy działaniami interwencyjnymi i pomocowymi – szczególnie w odniesieniu do osób stosujących przemoc w rodzinie (znacząco dominują tutaj działania interwencyjne).

Stąd zakres Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015: od diagnozy i analizy zjawiska przemocy w rodzinie po konkretne wieloaspektowe działania dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie (osób doznających i stosujących przemoc, a także świadków), lokalnej społeczności oraz kadry instytucji i placówek stykających się z przemocą w rodzinie.

**PRAWO MIĘDZYNARODOWE WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE –
POSZANOWANIE I ZACHOWANIE PRAW CZŁOWIEKA**

DOKUMENTY ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

Karta Narodów Zjednoczonych z 1945r.¹

W preambule postuluje przywrócenie wiary w podstawowe prawa człowieka, w godność i wartość człowieka, w równouprawnienie mężczyzn i kobiet.

Art. 2

Każdy człowiek jest uprawniony do korzystania z wszystkich praw i wolności wyłożonych w niniejszej Deklaracji, bez względu na różnice rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych lub innych przekonań, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek inne różnice.

Art. 3

Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swojej osoby.

Art. 5

Nikt nie może być poddany torturom lub okrutnemu, nieludzkiemu albo upokarzającemu traktowaniu lub karaniu.

Art. 55

Narody Zjednoczone będą popierały: (...) powszechne poszanowanie i zachowywanie ludzkich praw i wolności podstawowych dla wszystkich bez różnicy rasy, płci, języka lub religii.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka²

(przyjęta 10 grudnia 1948r. jako rezolucja przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych)

Art. 1

Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swych prawach.

---

¹ <http://bip.ms.gov.pl/prawa-czlowieka/>

² j.w.

Konwencja o Prawach Dziecka³

(przyjęta 20 listopada 1989r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych)

Art. 19 ust. 1

Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych⁴

(przyjęta 13 grudnia 2006r. jako rezolucja przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych)

Art. 1

Celem niniejszej konwencji jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności (...).

Art. 14 ust. 1

Państwa Strony zapewnią, że osoby niepełnosprawne, na zasadzie równości z innymi osobami:

- (a) będą korzystały z prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego,
- (b) nie będą pozbawiane wolności bezprawnie lub samowolnie, a także, że każde pozbawienie wolności będzie zgodne z prawem oraz że niepełnosprawność w żadnym przypadku nie będzie uzasadniać pozbawienia wolności (...).

Art. 15 ust. 1

Nikt nie będzie poddany torturom lub okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu, lub karaniu. W szczególności, nikt nie będzie poddany, bez swobodnie wyrażonej zgody, eksperymentom medycznym lub naukowym (...).

Art. 16 ust. 1

Państwa Strony podejmą wszelkie odpowiednie środki ustawodawcze, administracyjne, społeczne, w dziedzinie edukacji i inne w celu ochrony osób niepełnosprawnych, zarówno w domu, jak i poza nim, przed wszelkimi formami wykorzystywania, przemocy i nadużyć, z uwzględnieniem aspektów związanych z płcią (...).

---

³ <http://bip.ms.gov.pl/pl/prawa-czlowieka/>

⁴ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/dokumenty-organizacji-narodow-zj/konwencja-o-prawach/>

Art. 17

Każda osoba niepełnosprawna ma prawo do poszanowania jej integralności fizycznej i psychicznej, na zasadzie równości z innymi osobami.

Art. 18 ust. 1

Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do swobody przemieszczania się, swobody wyboru miejsca zamieszkania i do obywatelstwa, na zasadzie równości z innymi osobami (...).

Art. 19

Państwa Strony niniejszej konwencji uznają równe prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczności, wraz z prawem dokonywania takich samych wyborów, jakie przysługują innym osobom (...).

Art. 21

Państwa Strony podejmą wszelkie odpowiednie środki, aby osoby niepełnosprawne mogły korzystać z prawa do wolności wypowiedzenia się i wyrażania opinii, w tym wolności poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji i poglądów, na zasadzie równości z innymi osobami (...).

DOKUMENTY UNII EUROPEJSKIEJ

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej⁵

(proklamowana 7 grudnia 2000r.)

Art. 1

Godność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona.

Art. 3 ust. 1

Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej.

Art. 4

Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Art. 5 ust. 1

Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.

---

⁵ <http://bip.ms.gov.pl/prawa-czlowieka/>

Art. 6

Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

Art. 21 ust. 1

Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Art. 24 ust. 1

Dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra (...).

Art. 25

Unia uznaje i szanuje prawa osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym.

Art. 53

Żadne z postanowień niniejszej Karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub naruszające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez prawo Unii i prawo międzynarodowe oraz umowy międzynarodowe, których Unia, Wspólnota lub wszystkie Państwa Członkowskie są stronami, łącznie z europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz przez konstytucje Państw Członkowskich.

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności⁶

**(sporządzana w Rzymie 4 listopada 1950r., ze zmianami wprowadzonymi przez Protokół nr 14,
który wszedł w życie 1 czerwca 2010r.)**

Art. 2

Prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę.

Art. 3

Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Art. 4

Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.

---

⁶ <http://bip.ms.gov.pl/prawa-czlowieka/>

Art. 5

Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

Art. 14

Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów, jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

Art. 53

Żadne z postanowień niniejszej konwencji nie będzie interpretowane jako ograniczające lub wyłączające jakiegokolwiek prawa człowieka lub podstawowe wolności, które mogą być zagwarantowane przez ustawę każdej Wysokiej Układającej się Strony lub jakąkolwiek inną umowę, której Państwo to jest Stroną.

Program DAPHNE III „Zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrona ofiar i grup ryzyka” program szczegółowy Unii Europejskiej na lata 2007 – 2013⁷

Program został przyjęty przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej 20 czerwca 2007r. (wszedł w życie 7 lipca 2007r. po jego publikacji w Dzienniku Urzędowym UE) i jest kontynuacją działań Unii Europejskiej z zakresu walki z przemocą, objętych w poprzednich latach programami Daphne oraz Daphne II. Projekt jest częścią programu „Prawa Podstawowe i Sprawiedliwość”.

Do najważniejszych celów Programu należą m.in.:

- walka z wszelkimi formami przemocy (fizycznej, seksualnej i psychicznej) wobec dzieci, młodzieży i kobiet (w tym m.in.: zapobieganie i zwalczanie wykorzystywania seksualnego, przemocy w rodzinie, przemocy w szkole),
- zapewnienie wsparcia ofiarom przemocy i grupom ryzyka.

Program adresowany jest do wszystkich grup, które bezpośrednio lub pośrednio zajmują się zjawiskiem przemocy, a więc zarówno do ofiar przemocy i grup nią zagrożonych, jak i do pozostałych pośrednich grup, jak m.in. kadra nauczycielska i edukacyjna, policja, straż graniczna, pracownicy socjalni, władze lokalne i krajowe, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, organizacje pozarządowe, związki zawodowe, wspólnoty wyznaniowe itd.

---

⁷ <http://www.mpips.gov.pl/przemoc-w-rodzynie/komunikaty/>

Jednym z podstawowych elementów Programu Daphne III jest wspieranie podmiotów realizujących cele Programu w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz pomocy ofiarom m.in. poprzez:

- udzielanie dotacji operacyjnych – tzw. OPERATION GRANTS – dla organizacji pozarządowych (zgodnie z warunkami określonymi przez KE),
- udzielanie dotacji na konkretne projekty ponadnarodowe leżące w interesie UE – tzw. ACTION GRANTS – przedstawione przez podmioty z co najmniej dwóch państw członkowskich (m.in. przez organizacje pozarządowe, władze lokalne na właściwym poziomie, lokalne jednostki służb bezpieczeństwa i porządku publicznego, ośrodki naukowe i badawcze etc.).

**PRAWO POLSKIE WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE.
PODSTAWY PRAWNE
POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015**

Podstawowym dokumentem regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493, z późn. zm.)

oraz wynikający z niej:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 162/2006 z dnia 25 września 2006r.).

Zadania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie... będą realizowane również w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362, z późn. zm.),
- uchwała nr XXVI/205/05 Rady Powiatu w Opolu Lubelskim z dnia 29 listopada 2005r. w sprawie aktualizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opolskim,
- uchwała nr XXVIII/201/09 Rady Powiatu w Opolu Lubelskim z dnia 18 września 2009r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2009 – 2013,
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964r. Nr 9 poz. 59, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88 poz. 553, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89 poz. 555, z późn. zm.),
- i inne.

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁸, w art. 2 pkt. 2, precyzuje pojęcie przemocy w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające ich na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Specjaliści polscy uznają następującą definicję przemocy w rodzinie: „działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a przede wszystkim w ich życie i zdrowie (fizyczne i psychiczne), które powoduje u nich szkody lub cierpienie”.⁹

Jak zauważa Irena Pospiszył¹⁰, definicja przemocy stanowi swoistą deklarację praw człowieka, obowiązującą w danym okresie historycznym.

CECHY CHARAKTERYSTYCZNE PRZEMOCY W RODZINIE

Powyższe definicje akcentują cechy, które konkretnemu zachowaniu nadają wymiar przemocy w rodzinie. Stanowią one istotne kryteria diagnostyczne w kierunku przemocy. W związku z tym warto podkreślić, iż jako przemocowe należy traktować zachowanie (jednorazowe lub powtarzające się działanie lub jego zaniechanie), które:

- jest intencjonalne, nieprzypadkowe,
- narusza wolność osobistą członka rodziny, godzi w jego prawa i dobra osobiste,
- członkowi rodziny czyni szkodę fizyczną i/lub psychiczną, przysparza ból i cierpienie,
- wykorzystuje istniejącą nierównowagę sił (fizycznych, społecznych) do wymuszenia określonego zachowania.¹¹

Owa nierównowaga sił może wynikać np. z wieku (osoba starsza – osoba młoda), płci, stanu zdrowia (osoba niepełnosprawna – osoba zdrowa), zależności (dziecko – rodzic, osoba niepracująca – osoba zarabiająca).¹²

---

⁸ tj. Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362, z późn. zm.

⁹ Jerzy Mellibruda, „Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009

¹⁰ „Razem przeciw przemocy”, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1999

¹¹ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

¹² j.w.

RODZAJE PRZEMOCY W RODZINIE

Podział ze względu na przejawy

Przemoc fizyczna

Przejawia się w bezpośrednich działaniach z użyciem siły, np. popychaniu, policzkowaniu, biciu (otwartą dłonią, pięścią, przedmiotami), szczypaniu, kopaniu, duszeniu, oblewaniu cieczami (wrzątkiem, substancjami żrącymi), użyciu broni.¹³ Może to być także szarpanie za włosy, przypalanie papierosem, drapanie, plucie, wykręcanie rąk, świadome stwarzanie niebezpiecznych sytuacji, jak szybka jazda samochodem. Cechą charakterystyczną przemocy fizycznej jest to, że niesie ryzyko uszkodzenia ciała (nie zawsze do niego dochodzi).¹⁴

Przemoc psychiczna

Obejmuje działania, które powodują zniszczenie pozytywnego obrazu siebie. Wykorzystuje wyśmiewanie, poniżanie, stałe krytykowanie, zawstydzanie, kontrolowanie, upokarzanie, narzucanie własnych poglądów, groźby, szantaż, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi.¹⁵ Są to również zakazy (np. opuszczania domu, używania samochodu, telefonu), niszczenie przedmiotów mających wartość dla osoby doznającej przemocy, celowa agresja wobec ulubionych zwierząt osoby doznającej przemocy. Wszystkie te działania zakładają emocjonalne wykorzystywanie, łącznie z obwinianiem o spowodowanie przemocy.¹⁶

Przemoc seksualna

Ma miejsce wtedy, gdy osoba stosująca przemoc zaspokaja swoje potrzeby seksualne, wymuszając na osobie doznającej przemocy niechciane przez nią zachowania seksualne. Zalicza się tutaj niechciane pieszczoty i praktyki seksualne, seks z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytykowanie zachowań seksualnych.¹⁷ Generalnie jest to wszelka aktywność seksualna, do której rozpoczęcia lub kontynuowania osoba doznająca przemocy jest zmuszana, odbywa się wbrew jej woli, bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić (np. próbuje w ten sposób uniknąć bicia).¹⁸

Przemoc ekonomiczna

Obejmuje te działania, które prowadzą do uzależnienia finansowego osoby doznającej przemocy od osoby doznającej przemoc. Np. osoba stosująca przemoc odbiera osobie doznającej

---

¹³ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

¹⁴ Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

¹⁵ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

¹⁶ Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

¹⁷ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

¹⁸ Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

przemocy zarobione przez nią pieniądze, uniemożliwia jej podjęcie pracy, okrada, zaciąga kredyty, zmusza ją do zaciągania pożyczek.¹⁹ Ponadto kontroluje wydawanie przez nią pieniędzy, wydziela jej zbyt małe kwoty na utrzymanie.²⁰

Zaniedbanie

Polega na ciągłym niezaspokajaniu potrzeb fizycznych i emocjonalnych.²¹

Podział ze względu na emocjonalne aspekty zachowania osoby stosującej przemoc

Przemoc gorąca

Z reguły przyjmuje postać aktów bezpośredniej agresji fizycznej i psychicznej, wywołanej furią. Furia to wybuch złości i wściekłości, które zostają skumulowane i stają się niemożliwe do powstrzymania. Towarzyszy jej pragnienie wywołania cierpienia i spowodowania szkód.

Wśród powodów przemocy gorącej wymienia się m.in. negatywne intensywne przeżycia związane z: frustracją, zablokowaniem dążeń, niespełnieniem pragnień i oczekiwań.

Osoba stosująca przemoc może doświadczać poczucia winy z powodu swego zachowania i w związku z tym podejmować doraźne próby naprawienia szkód.²²

Przemoc chłodna

Osoba stosująca przemoc chłodną, realizując swój scenariusz i dążąc do własnego celu, dokonuje wtargnięcia na wewnętrzne terytorium członka rodziny. Nawet jeśli jest świadoma cierpienia, jakie spowodowała, znajduje usprawiedliwienie dla swoich działań.

Generalnie jednak nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości swego zachowania – ma poznawcze uzasadnienia dla aktów przemocy, np. surowe i konsekwentne metody wychowawcze. W ramach tego uzasadnienia osoba stosująca przemoc neguje własną odpowiedzialność za szkody lub to osobę doznającą przemocy obciąża odpowiedzialnością za nie. Zdarza się, że uprzedmiotawia osobę doznającą przemocy, neguje jej wartość jako człowieka. Wpaja jej przekonanie, że cierpienia i krzywdy są dla jej dobra.

Pod pozornym spokojem osoby stosującej przemoc kryją się zazwyczaj tłumione i nadmierne kontrolowane emocje.²³

---

¹⁹ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

²⁰ Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

²¹ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

²² Jerzy Mellibruda, „Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009

²³ j.w.

FAZY CYKLU PRZEMOCY W RODZINIE

Faza narastania napięcia

Napięcie w rodzinie wzrasta, pojawia się coraz więcej sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc coraz częściej reaguje wybuchami gniewu, agresji. Przyczyny znajdują się nie tylko w rodzinie – czasem to błahostki i drobne nieporozumienia poza rodziną powodują wzrastanie napięcia.²⁴

W tej fazie osoba doznająca przemocy stara się opanować sytuację i oddalić zagrożenie. Często odczuwa dolegliwości fizyczne, jak bóle głowy i żołądka, bezsenność, utratę apetytu. Staje się apatyczna lub przeciwnie – ogarnia ją niepokój. Zdarza się, że nie wytrzymując napięcia, prowokuje spięcie, by „mieć to już wreszcie za sobą”.²⁵

Osoby doznające przemocy sporadycznie poszukują pomocy w tej fazie.²⁶

Faza ostrej / gwałtownej przemocy

Napięcie skumulowane w poprzedniej fazie wybucha w postaci bardzo krzywdzących czynów – osoba stosująca przemoc nie zwraca uwagi na zniszczenie i cierpienie, które powoduje.²⁷

Osoba doznająca przemocy doznaje zranień psychicznych i/lub fizycznych, jest w szoku. Stara się uspokoić osobę stosującą przemoc, szuka możliwości ochrony dla siebie.²⁸

To zwykle w tej fazie osoby doznające przemocy poszukują pomocy – np. w trakcie wzywają policję lub po akcie przemocy zgłaszają się do placówek pomocowych.²⁹

Faza miodowego miesiąca

Osoba stosująca przemoc ma świadomość swoich działań w poprzedniej fazie, w związku z czym próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynna i miła. Okazuje skruchę i miłość. Pozwala osobie doznającej przemocy uwierzyć, że „to” (nie nazywa przemocy) już się nie powtórzy. Osoba doznająca przemocy wierzy, bo osoba stosująca przemoc trafia w jej potrzeby.³⁰

Faza ta demobilizuje osobę doznającą przemocy, odbiera jej czujność i uwagę. Z kolei u osoby stosującej przemoc utrwała poczucie bezkarności, daje jej nadzieję, że następnym razem również poradzi sobie i uzyska przebaczenie.³¹

---

²⁴ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

²⁵ Jerzy Mellibruda, „Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009

²⁶ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

²⁷ j.w.

²⁸ Jerzy Mellibruda, „Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009

²⁹ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

³⁰ j.w.

³¹ Jerzy Mellibruda, „Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009

Cykl przemocy, ze swoją fazowością, ma tendencję do stałego powtarzania się. Cykle te mogą następować po sobie przez wiele lat. Każdy kolejny cykl jest jednak bardziej intensywny – fazy narastania napięcia stają się coraz częstsze, a fazy ostrej przemocy coraz groźniejsze i dłuższe. Z kolei fazy miodowego miesiąca skracają się i coraz mniej jest w nich skruchy i nadziei.³²

PRZEMOC W RODZINIE WOBEC: DZIECI, KOBIET, MĘŻCZYZN, OSÓB STARSZYCH, OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Przemoc wobec dzieci

Dzieci to grupa społeczna, wobec której najczęściej jest stosowana przemoc. Generalnie im młodszy członek rodziny, tym bardziej jest narażony na doświadczanie przemocy ze strony innych.

W przypadku małych dzieci częściej krzywdzeni są chłopcy – doznają oni także surowszych form przemocy. Jednak w miarę dorastania to dziewczynki stają się coraz częściej obiektem przemocy. Może to wynikać z próby zwiększania nad nimi kontroli wraz z ich rozwojem, w tym fizycznym i seksualnym, ze strony dorosłych. Z kolei wychowywanie chłopców, w miarę ich dorastania, staje się coraz bardziej ukierunkowane na samodzielność, stąd rozluźnianie nad nimi kontroli.

Na przemoc w większym stopniu narażone są dzieci niechciane, szczególnie dzieci młodocianych matek. Ponadto, dorośli częściej krzywdzą dzieci niepełnosprawne.

Inne tendencje mówią o tym, iż większa częstotliwość stosowania przemocy wobec dzieci występuje w rodzinach wielodzietnych (zwiększa się wraz ze zwiększaniem się liczby dzieci w rodzinie).

Z niektórych badań wynika, że kobiety częściej stosują łagodniejsze formy przemocy wobec dzieci i częściej stosują przemoc wobec dorosłych już dzieci. Natomiast inne badania podają, iż bardziej skłonny do przemocy jest ten rodzic, który zdecydowanie dominuje w systemie rodzinnym. Ponadto, to młodzi rodzice (do 35. r.ż.) są bardziej skłonni do stosowania przemocy, podobnie jak rodzice biologiczni i samotne matki (w porównaniu do rodziców zastępczych, rodzin zrekonstruowanych itp.).³³

Przemoc wobec kobiet

Jeśli chodzi o przemoc wobec osób dorosłych to szczególnie często doświadczają jej kobiety w związkach. Najczęściej ataki przemocy mają miejsce mniej więcej do 5. roku wspólnego życia, co nie oznacza, że nie ma związków, w których przemoc staje się codziennością w dłuższej perspektywie.³⁴

---

³² Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

³³ Irena Pospiszyl, „Razem przeciw przemocy”, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1999

³⁴ j.w.

Kobiety doświadczają przemocy niezależnie od swojego poziomu wykształcenia, roli zawodowej, miejsca zamieszkania. Mimo że wysoki status społeczny nie chroni kobiety przed doświadczaniem przemocy, to wpływa on jednak na jej motywację opuszczenia krzywdzącego związku – kobiety lepiej wykształcone, bardziej samodzielne finansowo i te, które już podjęły próbę rozstania z osobą stosującą przemoc, znacznie częściej efektywnie rezygnują z przemocowego związku.

To, co jest znamienne dla przemocy wobec dorosłych, to fakt, iż to kobiety są najczęściej krzywdzone w sposób nieodwracalny i długotrwały.³⁵

Przemoc wobec mężczyzn

Przemoc wobec mężczyzn nie jest zjawiskiem rzadkim (z różnych badań wynika, że około 1/4 mężczyzn doznaje przemocy fizycznej ze strony swoich partnerek, a blisko połowa także przemocy psychicznej). Jednak w społecznej świadomości temat ten jest bagatelizowany, a stosunek społeczeństwa do mężczyzny – osoby doświadczającej przemocy, szczególnie ze strony kobiety, jest niechętny.

Może to wynikać z kilku powodów:

- mężczyzna jest uważany za osobę bardziej agresywną od kobiety i zwykle jest sprawcą groźniejszej w skutkach przemocy;
- pozycja społeczna mężczyzny jest postrzegana jako silniejsza niż kobiety, więc w opinii społecznej trudniej go skrzywdzić;
- mężczyzna ma wizerunek osoby o lepszych niż kobieta kompetencjach samoobrony (sprawność fizyczna, siła, społecznie dopuszczana agresja);
- mężczyzna rzadko przyznaje się do doświadczania przemocy ze strony kobiety – ma wtedy poczucie wtórnej straty – części własnej tożsamości (jako osoby dominującej i ekspansywnej).³⁶

Przemoc wobec osób starszych

Osoby starsze, jako słabsze i o mniejszych kompetencjach samoobrony, są narażone na przemoc. Zwykle przemoc ta jest powodowana przez osoby mieszkające wspólnie z nimi – najczęściej jest to współmałżonek lub dorosły syn. 2/3 starszych osób krzywdzonych stanowią kobiety.

Ujawniają się tutaj dwie wyraźne i skrajne tendencje – na przemoc bardziej są narażeni starzy rodzice uzależnieni od swoich dzieci oraz z drugiej strony – rodzice, od których dzieci są uzależnione ekonomicznie (np. bezrobotny syn z chorobą alkoholową).³⁷

---

³⁵ Irena Pospiszyl, „Razem przeciw przemocy”, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1999

³⁶ j.w.

³⁷ j.w.

Przemoc wobec starszych rodziców ze strony dorosłych dzieci często ma swoje podłoże w zmianie układu sił w domu – kiedyś maltretowane dzieci, jako osoby dorosłe stają się silniejsze od rodziców i przyjmują podpatrywaną przez lata – a nierzadko wymarzoną – rolę osoby stosującej przemoc. Inną przyczyną jest wieloletni trening stosowania przemocy – z różnych powodów (np. nieumiejętności, niewiedzy, braku czasu i wzorców) rodzice nie przekazują swoim dzieciom wartości nieprzemocowych i/lub nie sprzyjają rozwojowi ich wrażliwości.³⁸

Przemoc wobec osób niepełnosprawnych

Na fakt, iż osoby niepełnosprawne doznają przemocy w rodzinie może wpływać m.in.: ich zależność od innych, często ubóstwo, brak niezależności finansowej i wykluczenie z rynku pracy, społeczna izolacja, niewystarczająca ilość odpowiednich usług i wsparcia, dyskryminacja.³⁹ Duże znaczenie ma również fakt, iż osoby niepełnosprawne, a szczególnie osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji, często przebywają w warunkach znacznie ograniczonej wolności osobistej.⁴⁰

Kolejnym ważnym czynnikiem jest taka organizacja życia rodziny, w której na pierwszym planie znajduje się kwestia opieki nad osobą niepełnosprawną, co może powodować wysoki poziom frustracji członków rodziny, którzy zmuszeni są zrezygnować z realizacji własnych pragnień. Pojawiają się wtedy wyraziste stany emocjonalne (np. żal, bezsilność, poczucie krzywdy), często kanalizowane w postaci zachowań agresywnych – przeradzających się w przemoc ze względu na układ zależnościowy członków rodziny.⁴¹

Osoby niepełnosprawne często starają się ukryć nadużycie lub mogą nie być świadome, że są ofiarami przemocy.⁴² Często nie zgłaszają aktów przemocy stosowanych wobec nich, ponieważ mają trudności w komunikowaniu się, zrozumieniu procedur, ograniczone kontakty i niską mobilność, ale również ze względu na strach przed zmianą warunków życia (np. umieszczenie w domu pomocy społecznej po odizolowaniu od osoby stosującej przemoc). W szczególności dotyczy to osób niepełnosprawnych intelektualnie i z chorobami psychicznymi (zarówno dzieci, jak i dorosłych), ponieważ te rodzaje niepełnosprawności ograniczają świadomość i rozumienie swoich praw, możliwości rozpoznania sytuacji i zagrożeń, a także wiążą się z niedostateczną lub brakiem orientacji co do niezbędnych działań obronnych w sytuacji doznawania przemocy. Z tego też powodu szacuje się, że osoby niepełnosprawne intelektualnie doświadczają trzykrotnie bardziej drastycznych urazów niż ludzie pełnosprawni.⁴³

---

³⁸ Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Godne życie bez przemocy. Poradnik dla osób stosujących przemoc”, Warszawa 2008

³⁹ Adrianna Gryszka, „Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością – jak pomagać?”, w: Niebieska Linia nr 4/2011 <http://www.pismo.niebieskalinia.pl/index.php?id=560>

⁴⁰ Krystyna Mrugalska, Monika Zima, „Doświadczanie przemocy przez osoby niepełnosprawne” (Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych) http://www.pfon.org/index.php?option=com_content&view=article&id=111:doświadczanie-przemocy-przez-osoby-niepełnosprawne&catid=11:publikacje&Itemid=28

⁴¹ Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Godne życie bez przemocy. Poradnik dla osób stosujących przemoc”, Warszawa 2008

⁴² Adrianna Gryszka, „Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością – jak pomagać?”, w: Niebieska Linia nr 4/2011 <http://www.pismo.niebieskalinia.pl/index.php?id=560>

⁴³ Krystyna Mrugalska, Monika Zima, „Doświadczanie przemocy przez osoby niepełnosprawne” (Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych) http://www.pfon.org/index.php?option=com_content&view=article&id=111:doświadczanie-przemocy-przez-osoby-niepełnosprawne&catid=11:publikacje&Itemid=28

Z badań dotyczących kobiet niepełnosprawnych wynika, że w porównaniu z kobietami pełnosprawnymi są one narażone na przemoc w większym stopniu. Przemoc ta jest bardziej nasilona i częstsza. Niepełnosprawne kobiety mają mniejsze możliwości samoobrony, zadbania o własne bezpieczeństwo. Są narażone na przemoc przez znacznie dłuższy czas, a przemoc, której doznają, jest bardziej zróżnicowana. Ponadto doznają przemocy od większej liczby osób.⁴⁴

SYTUACJA PSYCHOLOGICZNA OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY W RODZINIE

Charakterystyczne w funkcjonowaniu osób doznających przemocy w rodzinie są zaburzenia emocjonalne – osoby te popadają w depresję, odczuwają niepokój, w sposób niekontrolowany wybuchają płaczem lub śmieją się, stają się agresywne. Ze względu na ciągłe życie w strachu przed osobą stosującą przemoc, trudno im podjąć racjonalne zachowania. Długotrwałe doznawanie przemocy sprawia, że tracą zdolność realnej oceny własnej sytuacji i grożącego im niebezpieczeństwa.⁴⁵

Kilku-, a często kilkunastoletnie doświadczanie permanentnego zagrożenia, w dodatku ze strony osoby bliskiej, od której oczekuje się wsparcia, miłości, szacunku – sprawia, że osoba doznająca przemocy stopniowo traci zdolność do samoobrony. Często nie jest w stanie dostrzec niebezpieczeństwa oraz spustoszeń w swojej psychice.

Stąd nie powinno dziwić to, że osoby doznające przemocy często wycofują swoje skargi na osobę stosującą przemoc, nie chcą jej ukarania, zmieniają zeznania, czasem (wraz z osobą stosującą przemoc) oskarżają pomagaczy o przekroczenie uprawnień – sprawiają wrażenie, że nie wiedzą, czego chcą.⁴⁶

W sytuacji osób doznających przemocy w rodzinie ogromną rolę odgrywają następujące zjawiska:

- syndrom wyuczonej bezradności – osoba doznająca przemocy w rodzinie podejmuje szereg działań, które jej zdaniem mogą przynieść poprawę jej sytuacji (np. unikanie agresora, rozmowy o przemoc, wymuszanie przyrzeczenia zaprzestania przemocy, zagrożenie rozwodem, ukrycie się, przemoc w odwecie, opuszczenie domu⁴⁷; jednak gdy próby samodzielnego poradzenia sobie z przemocą okazują się nieskuteczne, w osobie doznającej przemocy rodzi się przekonanie o bezskuteczności jakichkolwiek działań i w efekcie rezygnuje ona z aktywności służącej zmianie własnej sytuacji;⁴⁸

---

⁴⁴ Adrianna Gryszka, „Przemoc wobec osób z niepełnosprawnością – jak pomagać?“, w: Niebieska Linia nr 4/2011 <http://www.pismo.niebieskalinia.pl/index.php?id=560>

⁴⁵ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie“, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

⁴⁶ j.w.

⁴⁷ Irena Pospiszyl, „Razem przeciw przemocy“, Wydawnictwo Akademickie „Żak“, Warszawa 1999

⁴⁸ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie“, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

- „pranie mózgu” – osoba stosująca przemoc wykorzystuje różne techniki „prania mózgu”, np. izoluje osobę doznającą przemocy od źródeł zewnętrznego wsparcia, zastrasza i wywołuje przygnębienie, stosuje naprzemiennie kary i nagrody, co utrudnia jednoznaczną ocenę jej postawy, demonstruje swoją wszechwładzę i wszechmoc; w konsekwencji w osobie doznającej przemocy wytwarza się zniekształcony obraz siebie – spostrzega ona siebie jako osobę głupią, niewydolną, złą, ma poczucie winy i odpowiedzialności za przemoc, przeżywa silny lęk, czasem podejmuje działania autodestrukcyjne;⁴⁹
- zespół stresu pourazowego (PTSD) – są to zaburzenia psychiczne, u podstaw których leży silne doświadczenie zagrożenia swojego zdrowia i/lub życia; przeżywanie tego urazu powraca w snach, wspomnieniach, sytuacjach podobnych; osobie cierpiącej na PTSD towarzyszy odrętwienie emocjonalne, poczucie wyobcowania, sama ma skłonność do izolowania się, unika wszystkiego, co może przypominać przeżyty wstrząs; osoby te są nadmiernie pobudzone, przewrażliwione, mają skłonność do niekontrolowanych wybuchów złości, odczuwają lęk;⁵⁰
- efekt „psychologicznej pułapki” – pojawia się w sytuacji, gdy człowiek podejmuje działania, angażuje się w realizację swojego celu, jednak jego wysiłki nie przynoszą pożądanego rezultatu – poniesione koszty nie przynoszą efektów; jeśli taki człowiek dojdzie do przekonania, że już zbyt wiele zainwestował, aby zrezygnować z celu, wtedy kontynuuje lub zwiększa swoje zaangażowanie w tę samą strategię działania; wynika to z przyjęcia przez niego całkowitej odpowiedzialności za powodzenie działań w sytuacji, kiedy ich efekt zależy nie tylko od niego; osoba doznająca przemocy w rodzinie jest przekonana, że zbyt wiele i nieodwracalnie zainwestowała w stworzenie, a następnie utrzymanie związku (o którym ma przekonanie, że był jej samodzielnym wyborem), aby mogła go tak łatwo porzucić;⁵¹
- wytworzenie się więzi traumatycznej – długotrwałe przebywanie w krzywdzącym związku, opartym na dużej przewadze jednej ze stron, powoduje rozwój mechanizmów czerpania przyjemności z tego układu przez obydwie strony; ma to swoje wytłumaczenie w tzw. syndromie sztokholmskim, w którym zagrożenie życia ofiary jest realne, życie ofiary całkowicie zależy od agresora, podobnie jak rozwój sytuacji – ze względu na izolację od świata zewnętrznego; w takich warunkach prawdopodobnie następuje identyfikacja ofiary ze światem agresora, ofiara zmienia sposób postrzegania agresora.⁵²

---

⁴⁹ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

⁵⁰ j.w.

⁵¹ Irena Pospiszyl, „Razem przeciw przemocy”, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 1999

⁵² j.w.

CHARAKTERYSTYKA OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC W RODZINIE

Stosowanie przemocy wobec członka/ów swojej rodziny nie oznacza, iż jest to cecha osobowości danej osoby – to sposób uczestniczenia w sytuacjach, które rozpoznawane są jako przemoc w rodzinie. Sposób, u którego podłoża leży silne przekonanie osoby stosującej przemoc o tym, że ma prawo tak się zachowywać, ale także sposób, który pozwala jej osiągnąć własne cele, zrealizować potrzeby (sposób skuteczny, przynoszący korzyści, a więc taki, z którego trudno zrezygnować).⁵³

Przemoc stanowi dla osoby ją stosującej źródło wzmocnień, daje jej poczucie posiadania władzy i przewagi nad innymi ludźmi. Ci inni, ze względu na doznawaną przemoc, podporządkowują się żądaniom osoby stosującej przemoc, starają się spełniać jej oczekiwania. W związku z tym przemoc przynosi osobie ją stosującej nagrody w postaci sprawowania władzy i kontroli, całkowitego podporządkowania osób doznających przemocy.⁵⁴

Agresja stwarza osobie stosującej przemoc sytuacyjne złudzenie własnej mocy, a strach osoby doznającej przemocy daje jej poczucie kontroli nad sytuacją i drugą osobą. Uzyskiwanie takiej przemocowej kontroli na ogół wynika z nieumiejętności osoby stosującej przemoc zbudowania poczucia własnej ważności i znaczenia w nieagresywny sposób – sięga ona zatem po jego substytut, czyli budzenie lęku.⁵⁵

Wiele osób stosujących przemoc w rodzinie zdaje sobie sprawę z niewłaściwości swojego zachowania – stąd starają się ukrywać akty przemocy. Potrafią znaleźć logiczne wyjaśnienia swojego postępowania – zwykle uzasadniając je działaniem w imię sprawiedliwości, troską o innych, dobrym wychowaniem itp. W tym kontekście są przekonani o słuszności zachowań przemocowych.⁵⁶

Osoba stosująca przemoc w rodzinie, tak jak większość ludzi, pragnie być częścią społeczności, dba zatem o swój wizerunek w oczach otoczenia społecznego. Boi się negatywnych opinii o sobie, w związku z czym dla sąsiadów, znajomych, personelu sklepu i innych placówek jest z reguły uprzejma, grzeczna, a nawet pomocna. Uszczelnia możliwości wydostania się na zewnątrz informacji o sytuacji domowej. W przeciwnym razie naraża się na przykre konsekwencje, jak potępienie, odrzucenie społeczne, pogarda, chęć odwetu. Osoba stosująca przemoc stara się więc uchronić przed wyrzutami sumienia.⁵⁷

Osoby stosujące przemoc odczuwają lęk i poczucie winy (np. przed popełnieniem czynu zabronionego przez prawo) z powodu swojego przemocowego zachowania – stąd w ich postępowaniu manipulacja. By zredukować doznawany lęk i poczucie winy, wyeliminować wyrzuty sumienia, włączają mechanizmy obronne: używają strategii tłumaczących – najpierw sobie, a później również otoczeniu – stosowaną przez siebie przemoc.⁵⁸

---

⁵³ Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Godne życie bez przemocy. Poradnik dla osób stosujących przemoc”, Warszawa 2008

⁵⁴ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

⁵⁵ Jerzy Mellibruda, „Przeciwdziałanie przemocy domowej, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009

⁵⁶ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

⁵⁷ Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Godne życie bez przemocy. Poradnik dla osób stosujących przemoc”, Warszawa 2008

⁵⁸ Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

Celem działania tych mechanizmów jest ochrona przed złym samopoczuciem. Jednak stałe ich stosowanie odcina osobę stosującą przemoc od rzeczywistości.⁵⁹

Kwestionowanie odpowiedzialności

Osoba stosująca przemoc tłumaczy, iż za przemoc odpowiedzialne są siły zewnętrzne, którym uległa, nad którymi nie zapanowała. Podaje także, iż był to wypadek – działanie przypadkowe, niezamierzone

Kwestionowanie szkody

Osoba stosująca przemoc umniejsza ciężar i znaczenie szkód, które wyrządziła („nic wielkiego się nie stało”, „to tylko popchnięcie” itp.).

Kwestionowanie osoby doznającej przemocy

Osoba stosująca przemoc przedstawia swoje przemocowe zachowanie jako akt słusznej zemsty lub kary. W jej mniemaniu osoba doznająca przemocy nie jest więc ofiarą, ale osobą, która zasłużyła na ukaranie.

Potępianie potępiających

Osoba stosująca przemoc, swoim zachowaniem (np. prowokującym do użycia wobec niej siły i przymusu), odwraca uwagę od swojego czynu i kieruje ją na postępowanie tych, którzy mogą go ocenić, potępić, osądzić (np. zarzuca im brutalność, przekroczenie kompetencji).

Odwoływanie się do wyższych racji

Osoba stosująca przemoc przedstawia swój przemocowy czyn jako konieczny ze względu na niekwestionowane wyższe racje (np. bije zapobiegawczo, stosuje metody wychowawcze, ratuje swój honor).⁶⁰

Na stosowanie przemocy jako konkretnego zachowania wpływają różne czynniki, których znaczenia osoba stosująca przemoc doświadcza w tych obszarach swojego życia, w których zachodzą ważne relacje interpersonalne. Do podstawowych czynników należą elementy w sferze poznawczej, emocjonalnej i behawioralnej.⁶¹

Sfera poznawcza osoby stosującej przemoc w rodzinie – obszar myśli, przekonań, sądów, wierzeń itp.

- „Tożsamość męska opiera się na dominacji i próbach podporządkowywania sobie innych, zwłaszcza kobiet i dzieci” (mężczyzna stosujący przemoc kładzie nacisk na to, by jego

---

⁵⁹Hanna Dorota Sasal, „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

⁶⁰j.w.

⁶¹ Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Godne życie bez przemocy. Poradnik dla osób stosujących przemoc”, Warszawa 2008

zachowania były jednoznaczne z obowiązującym – agresywnym i dominującym – modelem męskości).

- „Relacje z innymi ludźmi porządkują władza i posłuszeństwo” (w domu istnieje wyraźna hierarchia, a świat dzieli się na wydających rozkazy i wykonujących rozkazy).
- „Kobieta i dzieci są własnością mężczyzny”.
- Umiłowanie porządku, sztywnych i niezmiennych zasad (osoba stosująca przemoc każdą zmianę w sytuacji domowej odczuwa jako destabilizację i za wszelką cenę działa tak, by wszystko „wróciło do normy”).
- „Strach to skuteczny sposób na zapewnienie sobie szacunku”.
- Wyższość mężczyzny nad kobietą i dzieckiem.
- Autorytarne poglądy (król – poddani).
- „Konflikty rozwiązuje się siłą”.
- Duża tendencja do racjonalizacji (tłumaczenie stosowania przemocy – „mam poważne powody, by tak się zachowywać”).⁶²

Sfera emocjonalna osoby stosującej przemoc w rodzinie (obszar uczuć, niezależnie od ich uświadomienia sobie)

- Niska wrażliwość (często wynikająca z doznawania przemocy w przeszłości, tożsamości męskiej – „mężczyzna nie płacze”).
- Niedostateczna empatia.
- Niepewność, zwłaszcza w sferze tożsamości (wyczulenie na wszelkie informacje, które mogą naruszyć obraz siebie jako prawdziwego mężczyzny).
- Niskie poczucie własnej wartości.
- Mały kontakt ze sobą, niska świadomość i zdolność rozpoznawania stanów emocjonalnych (stąd płynie lokowanie na zewnątrz odpowiedzialności za dyskomfort).
- Łatwość przeżywania złości i gniewu.
- Zaborczość, zazdrość i lęk przed porzuceniem (im większa kontrola, tym większe zagrożenie jej niewystarczalności).⁶³

Sfera behawioralna osoby stosującej przemoc w rodzinie (obszar zachowań i czynów)

- Słaba samokontrola, szczególnie zachowań agresywnych.
- Selektywność w ocenie zachowania innych (wyszukiwanie błędów i braków).
- Wpływanie na innych poprzez przymus (bez zgody innej osoby).⁶⁴

---

⁶² Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Godne życie bez przemocy. Poradnik dla osób stosujących przemoc”, Warszawa 2008

⁶³ j.w.

⁶⁴ j.w.

PRZEMOC W RODZINIE A ALKOHOL

Z badań wynika, że między uzależnieniem od alkoholu a stosowaniem przemocy w rodzinie nie ma związku przyczynowo – skutkowego. Zjawiska te współwystępują ze sobą i jest to widoczne w sytuacji przemocy wobec dzieci oraz przemocy wobec partnera w związku.

Nadużywanie/uzależnienie od alkoholu stanowi czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie.

Można także mówić o podobieństwach osób uzależnionych od alkoholu oraz osób stosujących przemoc w rodzinie. Obydwie te grupy cechuje częste występowanie złości, gniewu i wrogości, obniżony nastrój, niska samoocena, małe umiejętności radzenia sobie, niewielkie wsparcie społeczne oraz występowanie przemocy w rodzinie pochodzenia.⁶⁵

PRZEMOC W RODZINIE A ZABURZENIA PSYCHICZNE OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC

Zaburzenia psychiczne osoby stosującej przemoc, podobnie jak nadużywanie przez nią alkoholu lub uzależnienie od alkoholu, traktowane jest jako czynnik ryzyka wystąpienia przemocy.

Z badań osób stosujących przemoc korzystających z pomocy terapeutycznej z powodu swoich agresywnych zachowań lub tych, które były karane za znęcanie się, wynika, że najczęściej (ale ogólnie sporadycznie) diagnozowano u nich następujące zaburzenia osobowości: zaburzenia typu borderline, osobowość schizoidalna, narcystyczne zaburzenia osobowości, zaburzenia antysocjalne, osobowość bierno-zależna.

Mimo iż w sytuacjach, w których przemoc stosuje osoba z zaburzeniami psychicznymi często rodzi się tendencja, by osobę stosującą przemoc traktować wyłącznie jako osobę chorą, a więc wymagającą pomocy i opieki, należy pamiętać, iż zaburzenia psychiczne nie zwalniają automatycznie z odpowiedzialności za agresywne zachowanie.⁶⁶

---

⁶⁵ Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

⁶⁶ Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA POZIOMIE OGÓLNOPOLSKIM

We wrześniu 2007r. TNS OBOP przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie, którego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z sytuacjami przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikacja ofiar oraz sprawców, także w rozróżnieniu na różne formy przemocy.

Badanie przeprowadzono na ogólnopolskiej, losowej, reprezentatywnej próbie Polaków w wieku od 18. r.ż. Podczas badania zrealizowano 3000 wywiadów telefonicznych.

Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że ze zjawiskiem przemocy w rodzinie styka się średnio około połowa rodzin w Polsce. Przemoc uważana jest za problem częsty, ale w przekonaniu Polaków dotyczący innych ludzi, nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu (zdecydowanie częściej w skali kraju niż najbliższej okolicy). Jednak z pytania o znajomość rodzin ze swojego otoczenia, w których występuje przemoc wynika, że przemoc w rodzinie dotyczy już wyraźnie większej liczby rodzin (64%). W rodzinach tych badani identyfikują przede wszystkim przemoc psychiczną (52% respondentów) oraz fizyczną (44% respondentów), znacznie rzadziej przemoc ekonomiczną (26% respondentów) i seksualną (9% respondentów).

Do doświadczenia jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny przyznaje się więcej niż co trzeci Polak (36%). Do bycia wielokrotnie krzywdzonymi w rodzinie przyznaje się 11%.

Najczęściej badani doznają przemocy psychicznej (31%), rzadziej przemocy fizycznej (17%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%). 1% doznało od członka rodziny kilku form przemocy.

Co piąty Polak (20%) przyznaje się do bycia sprawcą przemocy wobec członków swojej rodziny. Sprawcy najczęściej przyznają się do stosowania przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej fizycznej (9%), a bardzo rzadko ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%).

Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%) i osoby mieszkające w miastach z powyżej 500 tys. mieszkańców (42%). Ponadto, do doświadczenia przemocy co najmniej raz częściej przyznawały się osoby z wykształceniem wyższym niż z podstawowym.

Z badań wynika, że 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy w rodzinie.

14% respondentów żyje w gospodarstwie domowym, w którym ofiarą przemocy było dziecko, z kolei 5% w gospodarstwie domowym, gdzie ofiarą przemocy stała się osoba starsza lub niepełnosprawna.

Największe obawy, że przemoc może się powtórzyć mają ofiary przemocy psychicznej (47%) i ekonomicznej (38%), rzadziej ofiary przemocy fizycznej (30%) i seksualnej (25%).

Natomiast najczęściej nie wykluczają ponownego zastosowania przemocy przede wszystkim sprawcy przemocy psychicznej (53%), a rzadziej osoby, które dopuściły się przemocy ekonomicznej (39%), fizycznej (38%) oraz seksualnej (39%). Sugeruje to, że „życzeniowe” myślenie częściej towarzyszy ofiarom przemocy niż sprawcom.

46% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu. Natomiast jedynie 15% sprawców przyznaje się do bycia pod wpływem alkoholu w momencie stosowania przemocy.

Rodziny, w których występuje przemoc rzadko korzystają z pomocy – jest to co piąta rodzina (21%). Najczęściej są to rodziny, w których występuje przemoc fizyczna (20%) i psychiczna (19%), rzadziej przemoc seksualna (17%) i ekonomiczna (14%). Uzyskiwana pomoc najczęściej ogranicza się do interwencji policji, ewentualnie sądu lub kuratora. Bardzo rzadko rodziny dotknięte przemocą korzystają z pomocy terapeutycznej, leczenia odwykowego, procedury „Niebieskiej Karty” itp. Otrzymałą pomoc na ogół oceniają jako przynajmniej częściowo skuteczną – najbardziej w przypadku przemocy seksualnej (79%), najmniej – przemocy ekonomicznej (67%).⁶⁷

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W OPOLU LUBELSKIM

Tabela 1. Liczba osób korzystających z usług PPS i PIK z powodu przemocy w rodzinie w stosunku do liczby wszystkich osób korzystających z usług PPS i PIK

Rok	Liczba osób korzystających z usług PPS i PIK	Liczba osób korzystających z usług PPS i PIK z powodu przemocy w rodzinie
2009	351	26
2010	331	26
I – IX 2011	249	28

Wśród osób korzystających z poradnictwa w Punkcie Poradnictwa Specjalistycznego (PPS) oraz Punkcie Interwencji Kryzysowej (PIK) w PCPR w Opolu Lubelskim niewiele poszukuje wsparcia z powodu przemocy w rodzinie (przede wszystkim są to osoby doznające przemocy, czasem świadkowie).

---

⁶⁷ http://www.mpips.gov.pl/qfx/mpips/userfiles/File/Przemoc%20w%20rodzinie/wyniki_badan_13.11.07.pdf

Tabela 2. Rodzaje przemocy w rodzinie doznawanej przez osoby korzystające z usług PPS i PIK

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających z usług PPS i PIK z powodu przemocy w rodzinie				
	fizycznej	psychicznej	ekonomicznej	seksualnej	w formie zaniedbania
2009	10	17	9	3	5
2010	13	21	9	5	8
I – IX 2011	14	23	8	4	5

Osoby doznające przemocy w rodzinie, korzystające z poradnictwa w PPS i PIK, najczęściej doświadczają kilku rodzajów przemocy. Najwięcej osób doznaje przemocy psychicznej i fizycznej, nieco mniej przemocy ekonomicznej, a najmniej przemocy w formie zaniedbania oraz przemocy seksualnej.

Tabela 3. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających z usług PPS i PIK z powodu przemocy w rodzinie – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających z usług PPS i PIK z powodu przemocy w rodzinie					
	kobiety	mężczyźni	dzieci (osoby do 18. r.ż.)	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby chore psychicznie
2009	20	2	0	3	0	0
2010	22	2	0	2	0	0
I – IX 2011	22	2	0	5	0	0

Wśród klientów PPS i PIK, którzy doznają przemocy, największą grupę stanowią kobiety. Poza tym sporą grupę stanowią osoby starsze. Natomiast najrzadziej po wsparcie z powodu doznawania przemocy w rodzinie zwracają się mężczyźni. Wśród klientów korzystających z poradnictwa w PPS i PIK nie ma dzieci. Z kolei osoby doznające przemocy, korzystające z poradnictwa PPS i PIK, nie podają, iż doświadczają przemocy z powodu swojej niepełnosprawności lub choroby psychicznej.

Tabela 4. Liczba osób korzystających z terapii rodzinnej w PPS z powodu przemocy w rodzinie w stosunku do liczby wszystkich osób korzystających z terapii rodzinnej w PPS

Rok	Liczba osób korzystających z terapii rodzinnej w PPS	Liczba osób korzystających z terapii rodzinnej w PPS z powodu przemocy w rodzinie
2009	70	18
2010	74	24
I – IX 2011	39	18

Z roku na rok coraz więcej osób uczestniczących w terapii rodzinnej prowadzonej w Punkcie Poradnictwa Specjalistycznego w PCPR w Opolu Lubelskim, korzysta z tej formy wsparcia ze względu na doświadczanie przemocy w rodzinie.

Tabela 5. Rodzaje przemocy w rodzinie doznawanej przez osoby korzystające z terapii rodzinnej w PPS

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających z terapii rodzinnej w PPS z powodu przemocy w rodzinie				
	fizycznej	psychicznej	ekonomicznej	seksualnej	w formie zaniedbania
2009	6	6	0	3	3
2010	7	10	0	3	4
I – IX 2011	8	9	0	2	5

Wśród uczestników terapii rodzinnej w PPS, którzy doznają przemocy w rodzinie, najwięcej osób doświadcza przemocy psychicznej i fizycznej, niewiele mniej osób przemocy w formie zaniedbania oraz przemocy seksualnej. Przemoc ekonomiczna nie została w tym obszarze zidentyfikowana.

Tabela 6. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających z terapii rodzinnej w PPS z powodu przemocy w rodzinie – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających z terapii rodzinnej w PPS z powodu przemocy w rodzinie					
	kobiety	mężczyźni	dzieci (osoby do 18. r.ż.)	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby chore psychicznie
2009	6	2	8	0	2	1
2010	10	3	10	0	0	1
I – IX 2011	6	2	10	0	0	0

Spośród uczestników terapii rodzinnej w PPS przemocy w rodzinie najczęściej doznają dzieci, nieco rzadziej kobiety. Najmniejszą liczbę stanowią mężczyźni. Sporadycznie są to osoby niepełnosprawne i chore psychicznie.

Tabela 7. Liczba dzieci z powiatu opolskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych z powodu przemocy w rodzinie

Rok	Liczba dzieci z powiatu opolskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych z powodu przemocy w rodzinie	Liczba dzieci z powiatu opolskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z powodu przemocy w rodzinie
2009	2	0
2010	1	0
1 – IX 2011	0	1

Dzieci z powiatu opolskiego bardzo rzadko umieszczane są w rodzinach zastępczych z powodu przemocy w ich rodzinach biologicznych. Jeszcze rzadziej trafiają z tego powodu do placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 8. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wśród klientów PPS i PIK – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wśród klientów PPS i PIK						
	kobiety	mężczyźni	dzieci (osoby do 18. r.ż.)	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby uzależnione od alkoholu	osoby chore psychicznie
2009	4	14	0	0	0	7	0
2010	5	12	0	2	1	7	0
1 – IX 2011	1	10	0	0	0	5	0

Wśród klientów Punktu Poradnictwa Specjalistycznego i Punktu Interwencji Kryzysowej w PCPR w Opolu Lubelskim, przyznających się do stosowania przemocy w rodzinie, największą grupę stanowią mężczyźni. Połowę mniejszą grupę stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Do stosowania przemocy rzadko przyznają się kobiety, bardzo sporadycznie osoby starsze i niepełnosprawne. W ciągu ostatnich 3 lat wśród klientów PPS i PIK stosujących przemoc w rodzinie, nie zarejestrowano osoby chorej psychicznie. Wśród klientów korzystających z poradnictwa w PPS i PIK nie ma dzieci.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Tabela 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS z powodu przemocy w rodzinie w stosunku do liczby wszystkich osób korzystających ze świadczeń OPS

Rok	Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS	Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS z powodu przemocy w rodzinie
2009	3.759	55
2010	3.601	70
I – IX 2011	3.103	57

W porównaniu do liczby wszystkich klientów ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu opolskiego bardzo niewielka grupa osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie.

Tabela 10. Rodzaje przemocy w rodzinie doznawanej przez osoby korzystające ze świadczeń OPS z powodu przemocy w rodzinie

Rok	Liczba osób doznających przemocy, korzystających ze świadczeń OPS z powodu przemocy w rodzinie				
	fizycznej	psychicznej	ekonomicznej	seksualnej	w formie zaniedbania
2009	21	23	16	2	25
2010	22	22	15	1	30
I – IX 2011	14	21	21	0	38

Klienci ośrodków pomocy społecznej najczęściej doznają przemocy w formie zaniedbania, nieco rzadziej przemocy psychicznej i fizycznej. Dość często diagnozowana jest przez pracowników OPS przemoc ekonomiczna. Z kolei bardzo rzadko przemoc seksualna.

Tabela 11. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających ze świadczeń OPS z powodu przemocy w rodzinie – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, korzystających ze świadczeń OPS z powodu przemocy w rodzinie					
	kobiety	mężczyźni	dzieci (osoby do 18. r.ż.)	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby chore psychicznie
2009	14	1	16	0	2	1
2010	16	3	32	0	3	2
I – IX 2011	15	0	31	1	3	3

Największą grupę osób doznających przemocy wśród klientów OPS stanowią dzieci, znacząca jest także grupa kobiet. Ze świadczeń pomocy społecznej rzadko korzystają niepełnosprawne osoby doznające przemocy oraz osoby chore psychicznie i mężczyźni. W ostatnich latach do ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu opolskiego prawie nie zgłaszali się z powodu doznawania przemocy w rodzinie ludzie starsi.

Tabela 12. Liczba Niebieskich Kart założonych przez OPS

Rok	Liczba Niebieskich Kart założonych przez OPS
2009	7
2010	7
I – IX 2011	9

Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu opolskiego w ostatnich 3 latach założyły niewielką liczbę Niebieskich Kart.

**Tabela 13. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wśród klientów OPS –
w podziale na różne grupy społeczne**

Rok	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wśród klientów OPS						
	kobiety	mężczyźni	dzieci (osoby do 18. r.ż.)	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby uzależnione od alkoholu	osoby chore psychicznie
2009	5	28	0	1	3	22	3
2010	9	20	8	0	2	15	4
I – IX 2011	7	28	3	0	3	20	2

Wśród klientów OPS największą grupę osób stosujących przemoc w rodzinie stanowią mężczyźni oraz osoby uzależnione od alkoholu. Dużo rzadziej do stosowania przemocy w rodzinie przyznają się kobiety, dzieci, osoby niepełnosprawne oraz osoby chore psychicznie. Jeszcze rzadziej osoby starsze.

Zespoły interdyscyplinarne

Z końcem 2011r. w powiecie opolskim funkcjonowały 2 zespoły interdyscyplinarne – w gminach: Opole Lubelskie i Poniatowa. 4 zespoły znajdowały się w fazie powoływania (w gminach: Chodel, Józefów nad Wisłą, Łaziska, Wilków). Natomiast zespół interdyscyplinarny w gminie Karczmiska nie został jeszcze powołany.

W skład zespołów interdyscyplinarnych w gminach powiatu opolskiego wchodzi przedstawiciele następujących instytucji, organizacji itp.:

W gminie Opole Lubelskie:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Opolu Lubelskim,
- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim,
- Parafia Rzymskokatolicka w Opolu Lubelskim,
- Prokuratura Rejonowa w Opolu Lubelskim,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Opolu Lubelskim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opolu Lubelskim,
- Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Konarskiego w Opolu Lubelskim,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jutrzenka” z/s w Opolu Lubelskim,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim.

W gminie Poniatowa:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniatowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim – Komisariat Policji w Poniatowej,
- Placówki oświatowe: dyrektor, pedagog, psycholog,
- Służba zdrowia: lekarz, pielęgniarka środowiskowa,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poniatowej,
- Kurator sądowy.

W gminie Józefów nad Wisłą (planowany skład zespołu):

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Józefowie nad Wisłą,
- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą,

- NZOZ „Zdrowie” w Józefowie nad Wisłą,
- NZOZ – Praktyka Lekarza Rodzinnego w Boiskach,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Opolu Lubelskim,
- Ognisko Światła i Miłości w Kaliszanach.

W gminie Łaziska (planowany skład zespołu):

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach,
- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Łaziskach,
- Gimnazjum Publiczne w Łaziskach,
- Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju Wsi Zakrzów w Zakrzowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Opolu Lubelskim,
- Prokuratura Rejonowa w Opolu Lubelskim.

**ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM
NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH
KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W OPOLU LUBELSKIM**

**Tabela 14. Liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez funkcjonariuszy
Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim – w podziale na gminy powiatu opolskiego**

Rok	Liczba interwencji domowych						
	Gmina Chodel	Gmina Józefów nad Wisłą	Gmina Karczmiska	Gmina Łaziska	Gmina Opole Lubelskie	Gmina Poniatowa	Gmina Wilków
2009	191	108	109	110	428	370	127
2010	145	87	114	106	452	395	149
I – IX 2011	155	51	102	89	320	285	105

Policja z terenu powiatu opolskiego najczęściej interweniuje w domach mieszkańców dwóch największych gmin powiatu: Poniatowej i Opolu Lubelskiego (są to gminy miejsko – wiejskie). Z gmin wiejskich najwięcej interwencji ma miejsce w gminie Chodel. Najrzadziej interwencje mają miejsce w gminie Józefów nad Wisłą.

Tabela 15. Liczba Niebieskich Kart założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim – w podziale na gminy powiatu opolskiego

Rok	Liczba Niebieskich Kart założonych przez Komendę Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim						
	Gmina Chodel	Gmina Józefów nad Wisłą	Gmina Karczmiska	Gmina Łaziska	Gmina Opole Lubelskie	Gmina Poniatowa	Gmina Wilków
2009	4	0	3	0	3	8	1
2010	7	2	1	7	9	3	7
I – IX 2011	2	1	0	2	5	2	2

W ciągu ostatnich 3 lat policja z terenu powiatu opolskiego założyła bardzo mało Niebieskich Kart – najwięcej w gminach miejsko – wiejskich: Opole Lubelskie i Poniatowa, oraz w gminie wiejskiej: Chodel.

Tabela 16. Rodzaje przemocy w rodzinie doznawanej przez osoby pokrzywdzone zgłaszające się do Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim

Rok	Liczba osób pokrzywdzonych z powodu przemocy w rodzinie				
	fizycznej	psychicznej	ekonomicznej	seksualnej	w formie zaniedbania
2009	W dostępnym systemie statystycznym nie można wygenerować powyższych kategorii. Stwierdzić jednak należy, że osoby pokrzywdzone doświadczyły przeważnie przemocy fizycznej i psychicznej.				
2010					
I – IX 2011					

Osoby doznające przemocy w rodzinie, które zgłaszają się do Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim najczęściej doświadczają przemocy fizycznej i psychicznej.

Tabela 17. Liczba osób pokrzywdzonych z powodu przemocy w rodzinie, zgłaszających się do Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób pokrzywdzonych z powodu przemocy w rodzinie					
	kobiety	mężczyźni	dzieci (osoby do 18. r.ż.)	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby chore psychicznie
2009	19	3	5	4	0	0
2010	33	6	10	5	0	0
I – IX 2011	15	4	1	3	0	0

Największą liczbę osób doznających przemocy w rodzinie wśród pokrzywdzonych zgłaszających się na policję stanowią kobiety. Dużo mniej osób doznających przemocy w rodzinie jest wśród dzieci, osób starszych oraz mężczyzn. Do Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim w ostatnich 3 latach nie zgłosiły się osoby niepełnosprawne i chore psychicznie – doświadczające przemocy w rodzinie.

Tabela 18. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie zgłoszonych do Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie							
	kobiety	mężczyźni	osoby do 13. r.ż.	osoby w wieku 13 – 17 lat	osoby starsze (powyżej 60. r.ż.)	osoby niepełnosprawne	osoby uzależnione od alkoholu	osoby chore psychicznie
2009	2	71	0	1	6	0	brak danych	1
2010	2	86	1	1	5	0	brak danych	0
I – IX 2011	1	41	0	1	1	0	brak danych	0

Wśród osób stosujących przemoc w rodzinie, zidentyfikowanych w Komendzie Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim, najwięcej jest mężczyzn. O wiele mniej osób stosujących przemoc w rodzinie jest w grupach: osób starszych i kobiet. Najmniej w grupie dzieci i osób chorych psychicznie. Wśród osób stosujących przemoc w rodzinie nie zanotowano osób niepełnosprawnych. Natomiast brak danych o osobach uzależnionych od alkoholu, które stosują przemoc w rodzinie.

Tabela 19. Liczba osób, przeciwko którym Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim skierowała akt oskarżenia, w stosunku do liczby wszystkich osób, wobec których KPP wszczęła postępowanie z art. 207 kk

Rok	Liczba osób, wobec których wszczęto postępowania z art. 207 kk		w tym liczba osób, przeciwko którym skierowano akt oskarżenia	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2009	2	71	2	71
2010	2	84	2	84
I – IX 2011	1	41	1	41

Art. 207 kodeksu karnego określa wymiar kary pozbawienia wolności za przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece w formie znęcania się fizycznego lub psychicznego („Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności...”).

Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim skierowała do sądu akt oskarżenia przeciwko wszystkim osobom stosującym przemoc w rodzinie, wobec których prowadziła postępowanie z w/w art. 207 kk. Prawie całą tę grupę stanowią mężczyźni.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH PROKURATURY REJONOWEJ W OPOLU LUBELSKIM

Tabela 20. Liczba osób, wobec których Prokuratura Rejonowa wszczęła postępowania z art. 207 kk (wraz z aktami oskarżenia) w stosunku do liczby wszystkich postępowań wszczętych z art. 207 kk

Rok	Liczba postępowań wszczętych z art. 207 kk	Liczba osób, wobec których wszczęto postępowania z art. 207 kk	w tym liczba osób, przeciwko którym skierowano akt oskarżenia
2009	143	108	87
2010	154	108	100
I – IX 2011	82	56	55

Coraz więcej postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Opolu Lubelskim z art. 207 kodeksu karnego (tzw. znęcanie się nad rodziną) kończy się aktem oskarżenia wobec osób stosujących przemoc w rodzinie – w 2009r. zakończyło się tak ponad $\frac{2}{3}$ postępowań, a w 2010r. i od stycznia do września 2011r prawie wszystkie postępowania.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH SĄDU REJONOWEGO W OPOLU LUBELSKIM

Tabela 21. Liczba osób, wobec których Sąd Rejonowy prowadził sprawy z art. 207 kk wraz z liczbą osób skazanych

Rok	Liczba osób, wobec których prowadzono sprawy z art. 207 kk		w tym liczba osób skazanych	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2009	0	92	0	74
2010	1	100	0	83
I – IX 2011	1	61	1	45

Prawie wszystkie sprawy, jakie Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim prowadzi z art. 207 kk (tzw. znęcanie się nad rodziną) dotyczą mężczyzn jako osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2009r. i 2010r. ponad $\frac{3}{4}$ tych spraw zakończyło się skazaniem osób stosujących przemoc w rodzinie, w okresie od stycznia do września 2011r. – $\frac{3}{4}$ spraw.

Tabela 22. Liczba osób skazanych, wobec których Sąd Rejonowy orzekł obowiązek wynikający ze stosowania przemocy w rodzinie – w podziale na zastosowane środki

Rok	Liczba osób skazanych, wobec których orzeczono obowiązek				
	poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu	poddania się oddziaływaniom terapeutycznym	uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym w określony sposób	opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym
2009	37	0	0	0	0
2010	42	0	0	0	0
I – IX 2011	15	0	0	0	1

W 2009r. i 2010r. wobec połowy skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie orzeczono obowiązek poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu. W 2011r. obowiązek ten orzeczono wobec $\frac{1}{3}$ skazanych.

Spośród innych dostępnych instrumentów Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim wobec tylko 1 skazanego za stosowanie przemocy w rodzinie orzekł obowiązek opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH GMINNYCH KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Spośród 7 Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działających na terenie powiatu opolskiego, na prośbę o dane odpowiedziało 5 Komisji, w tym 2 Komisje poinformowały, iż swoimi procedurami nie obejmują osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższe dane pochodzą od 3 Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: w Łaziskach, Opolu Lubelskim, Wilkowie.

Tabela 23. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wezwanych na rozmowę ostrzegawczą, w stosunku do liczby wszystkich osób, wobec których zastosowano procedury GKRPA

Rok	Liczba osób, wobec których zastosowano procedury GKRPA		Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wezwanych na rozmowę ostrzegawczą	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2009	7	43	2	14
2010	5	37	0	13
I – IX 2011	2	38	0	10

Wśród osób, wobec których uruchamiane są procedury Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zdecydowanie przeważają mężczyźni. Podobnie wyglądają te proporcje w przypadku osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których uruchomione zostały procedury GKRPA.

W 2009r. i 2010r. osoby stosujące przemoc w rodzinie wezwane na rozmowę ostrzegawczą stanowiły około $\frac{1}{3}$ wszystkich osób korzystających z pomocy GKRPA. W okresie od stycznia do września 2011r. liczba ta zmalała do około $\frac{1}{4}$.

Tabela 24. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których stwierdzono popełnienie przez nie przestępstwa związanego ze stosowaniem przemocy w rodzinie i powiadomiono policję lub prokuraturę – w podziale na płeć

Rok	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których stwierdzono popełnienie przez nie przestępstwa związanego ze stosowaniem przemocy w rodzinie i powiadomiono policję lub prokuraturę	
	kobiety	mężczyźni
2009	0	0
2010	0	1
I – IX 2011	0	2

W bardzo nielicznych przypadkach (jedynie mężczyźni) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu opolskiego stwierdzają popełnienie przez zgłoszone osoby przestępstwa związanego ze stosowaniem przemocy w rodzinie i powiadamiają o tym policję lub prokuraturę.

Tabela 25. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których do sądu rejonowego złożono wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego – w podziale na płeć

Rok	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których do sądu rejonowego złożono wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego	
	kobiety	mężczyźni
2009	1	7
2010	1	8
I – IX 2011	0	6

GKRPA w przypadku mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie znacząco częściej niż w przypadku kobiet składają do sądu rejonowego wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH PLACÓWKI DLA Kobiet I MATEK Z DZIEĆMI W PONIATOWEJ

Tabela 26. Liczba osób przebywających w Placówce dla Kobiet i Matek z Dziećmi w stosunku do liczby miejsc w Placówce

Rok	Liczba miejsc w Placówce	Liczba osób przebywających w Placówce
2009	50	39
2010	50	32
I – IX 2011	50	30

Placówka dla Kobiet i Matek z Dziećmi w Poniatowej dysponuje 50 miejscami. W ostatnich 3 latach ponad połowa tych miejsc jest zajęta przez kobiety przebywające w Placówce.

Tabela 27. Liczba kobiet i dzieci z powiatu opolskiego, przebywających w Placówce z powodu przemocy w rodzinie

Rok	Liczba osób z powiatu opolskiego, przebywających w Placówce z powodu przemocy w rodzinie	
	kobiety	dzieci
2009	0	0
2010	1	0
I – IX 2011	2	0

W Placówce – z powodu doznawania przemocy w rodzinie – przebywa bardzo niewielka liczba kobiet z powiatu opolskiego. Z powodu doznawania przemocy w rodzinie w Placówce nie przebywa żadne dziecko z powiatu opolskiego.

Tabela 28. Rodzaje przemocy w rodzinie doznawanej przez kobiety przebywające w Placówce dla Kobiet i Matek z Dziećmi

Rok	Liczba kobiet przebywających w Placówce z powodu przemocy w rodzinie				
	fizycznej	psychicznej	ekonomicznej	seksualnej	w formie zaniedbania
2009	2	2	18	0	0
2010	1	2	16	0	0
I – IX 2011	1	1	25	0	0

Spośród wszystkich mieszkanek Placówki doznających przemocy w rodzinie, najwięcej z nich doznaje przemocy ekonomicznej. Niewiele z nich doświadczyło przemocy fizycznej i psychicznej, żadna nie doświadczyła przemocy seksualnej lub w formie zaniedbania.

Tabela 29. Rodzaje przemocy w rodzinie doznawanej przez dzieci przebywające w Placówce dla Kobiet i Matek z Dziećmi

Rok	Liczba dzieci przebywających w Placówce z powodu przemocy w rodzinie				
	fizycznej	psychicznej	ekonomicznej	seksualnej	w formie zaniedbania
2009	2	1	14	0	0
2010	0	0	13	0	0
I – IX 2011	0	0	7	0	0

Wśród dzieci przebywających w Placówce z powodu przemocy w rodzinie, największa grupa doświadczyła przemocy ekonomicznej. Pojedyncze dzieci doświadczyły przemocy fizycznej i psychicznej. Żadne dziecko mieszkające w Placówce nie doświadczyło przemocy seksualnej lub w formie zaniedbania.

**ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM
NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH
PORADNI PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ W OPOLU LUBELSKIM**

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim nie prowadzi statystyk dotyczących zjawiska przemocy w rodzinach swoich podopiecznych.

**ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM
NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH
STOWARZYSZENIA KLUB ABSTYNENTA „JUTRZENKA”
Z/S W OPOLU LUBELSKIM**

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jutrzenka” w Opolu Lubelskim nie prowadzi statystyk dotyczących doznawania i stosowania przemocy w rodzinach swoich podopiecznych.

**Tabela 30. Liczba osób korzystających ze wsparcia
Stowarzyszenia Klub Abstynenta „Jutrzenka”**

Rok	Liczba osób korzystających ze wsparcia organizacji		
	kobiety	mężczyźni	dzieci
2009	20	50	15
2010	25	70	18
I – IX 2011	30	80	20

Wśród osób, które korzystają ze wsparcia Stowarzyszenia Klub Abstynenta „Jutrzenka” w Opolu Lubelskim zdecydowanie przeważają mężczyźni (liczba kobiety korzystających ze wsparcia Stowarzyszenia stanowi nieco więcej niż $\frac{1}{3}$ liczby mężczyzn). Ze wsparcia „Jutrzenki” korzysta również grupa dzieci (są uczestnikami zajęć w świetlicy prowadzonej przez Stowarzyszenie).

Tabela 31. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie – klientów Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzonego przez Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jutrzenka”

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie – klientów Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie	
	kobiety	mężczyźni
V – X 2011	80	

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jutrzenka” prowadzi w Opolu Lubelskim Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie. Od początku funkcjonowania Punktu, tj. od maja 2011r. do października 2011r., z jego usług skorzystało 80 osób doznających przemocy w rodzinie.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH PORADNI TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU I WSPÓLUZALEŻNIENIA W OPOLU LUBELSKIM

Tabela 32. Liczba osób korzystających z usług Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim – w podziale na płeć

Rok	Liczba osób korzystających z usług Poradni	
	kobiety	mężczyźni
2009	20	140
2010	28	150
I – IX 2011	30	170

Z usług Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim korzysta od pięciu do siedmiu razy więcej mężczyzn niż kobiet. Z roku na rok liczba klientów Poradni wzrasta – zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn.

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim nie posiada danych dotyczących liczby osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie wśród klientów Poradni. Jednak z jej praktyki wynika, że ponad 60% osób stosujących przemoc w rodzinie to osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, a ponad 50% osób doznających przemocy w rodzinie pochodzi z rodzin z problemem alkoholowym.

**ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM
NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH
TOWARZYSTWA WSPIERANIA RODZIN Z/S W PONIATOWEJ**

Tabela 33. Liczba osób korzystających ze wsparcia Towarzystwa Wspierania Rodzin

Rok	Liczba osób korzystających ze wsparcia organizacji		
	kobiety	mężczyźni	dzieci
2009	30	2	120
2010	34	1	130
I – IX 2011	20	1	100

Ze wsparcia Towarzystwa Wspierania Rodzin z siedzibą w Poniatowej korzystają przede wszystkim dzieci (uczestniczą w zajęciach świetlicy profilaktyczno – wychowawczej). Ze strony dorosłych po wsparcie zwracają się głównie kobiety – mężczyźni w niewielkiej liczbie.

Tabela 34. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie wśród podopiecznych Towarzystwa Wspierania Rodzin – w podziale na różne grupy społeczne

Rok	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie wśród podopiecznych organizacji		
	kobiety	mężczyźni	dzieci
2009	0	0	0
2010	0	0	2*
I – IX 2011	0	0	0

* podejrzenie o przemoc w rodzinie zastępczej

Wśród podopiecznych Towarzystwa w ostatnich 3 latach nie zdiagnozowano doznawania przemocy w rodzinie – jedynie w przypadku dwojga dzieci w 2010r. powstało podejrzenie o stosowanie wobec nich przemocy w rodzinie.

**Tabela 35. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie
wśród podopiecznych Towarzystwa Wspierania Rodzin – w podziale na płeć**

Rok	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wśród podopiecznych organizacji	
	kobiety	mężczyźni
2009	0	0
2010	1*	0
I – IX 2011	0	0

* podejrzenie o stosowanie przemocy wobec dzieci w rodzinie zastępczej

W związku z podejrzeniem stosowania przemocy wobec dwójki dzieci – podopiecznych Towarzystwa, zidentyfikowano 1 osobę (kobietę) jako stosującą przemoc w rodzinie.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE OPOLSKIM NA PODSTAWIE ANALIZY DANYCH NIEPUBLICZNYCH ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ

Spośród 13 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, działających na terenie powiatu opolskiego, na prośbę o dane odpowiedziały 3 placówki. Żadna z nich nie prowadzi statystyk dotyczących przemocy w rodzinach swoich pacjentów.

**DZIAŁANIA INSTYTUCJI I PLACÓWEK
Z TERENU POWIATU OPOLSKIEGO
WOBEC OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE**

Z informacji udzielonych przez podmioty biorące udział w opracowaniu Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015 wynika, że w powiecie opolskim osoba doznająca przemocy w rodzinie może skorzystać z następującej pomocy i wsparcia:

Lp.	Nazwa	Adres i telefon	Odbiorcy	Rodzaj udzielanej pomocy
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim	ul. Przemysłowa 4 24-300 Opole Lubelskie 81 827 52 05	Dorośli mieszkańcy powiatu opolskiego uwikłani w przemoc w rodzinie (osoby doznające przemocy w rodzinie, osoby stosujące przemoc w rodzinie, świadkowie przemocy w rodzinie).	Poradnictwo: prawne, psychologiczne, socjalne. Terapia rodzinna (możliwość uczestniczenia dzieci).
2	Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim	ul. 25-lecia PRL 4 24-300 Opole Lubelskie 81 828 82 10	Osoby doznające przemocy w rodzinie.	Interwencje doraźne. Pomoc informacyjno-edukacyjna. Monitorowanie sytuacji panującej w rodzinie. Powiadomienie instytucji pomocowych.
3	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim	ul. Szkolna 5 24-300 Opole Lubelskie 81 827 23 67	Dzieci i młodzież doznające przemocy w rodzinie oraz ich rodziny.	Indywidualna psychoterapia dzieci i młodzieży. Terapia rodzin, w których występuje przemoc. Interwencja kryzysowa. Współpraca z sądem rodzinnym, kuratorami sądowymi, policją, pedagogami szkolnymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, gminnym punktem konsultacyjnym dla ofiar przemocy w Opolu Lubelskim, gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi. Profilaktyka: publikacje w prasie lokalnej na temat pomocy i uzależnień, prelekcje, pogadanki dla rodziców i uczniów na tematy związane z agresją, przemocą.
4	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodlu	ul. Partyzantów 24 24-350 Chodel 81 827 73 25	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Chodel.	Interwencja kryzysowa. Poradnictwo indywidualne. Pomoc finansowa. Pomoc rzeczowa. Rozładowywanie konfliktów rodzinnych.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

5	Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą	ul. Opolska 31/6 24-340 Józefów n/Wisłą 81 828 50 18	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Józefów nad Wisłą.	Poradnictwo. Wsparcie materialne. Poradnictwo psychologiczne w ramach realizacji projektu PO KL „Efektywna pomoc społeczna w gminie Józefów nad Wisłą”. Udział dzieci z rodzin dotkniętych przemocą w koloniach i zimowiskach. Imprezy integracyjne dla dzieci (zabawa choinkowa). Usługi opiekuńcze w ramach realizacji Programu PPWOW „Asystent osoby niepełnosprawnej”. Pomoc dla osoby niepełnosprawnej – ofiary przemocy w ramach programu „Wolontariat w OPS”.
6	Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczmiskach	ul. Centralna 17 24-310 Karczmiska 81 828 70 76	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Karczmiska.	Praca socjalna. Pomoc finansowa w formie zasiłków celowych.
7	Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach	Łaziska 61 24-335 Łaziska 81 828 90 78	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Łaziska.	Pomoc finansowa. Doradztwo. Pomoc w umieszczeniu w szpitalu.
8	Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim	ul. Syndykacka 1 24-300 Opole Lubelskie 81 827 20 81 81 827 32 16	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Opole Lubelskie.	Wsparcie. Pomoc finansowa. Przekazanie bazy adresowej instytucji takich, jak: sąd, prokuratura, placówki medyczne, policja. Założenie teczki przemocowej danej osoby pokrzywdzonej. Udzielenie informacji o możliwości otrzymania od lekarza rodzinnego bezpłatnego zaświadczenia o stanie zdrowia.
9	Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniatowej	ul. Młodzieżowa 2 24-320 Poniatowa 81 820 47 98	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Poniatowa.	Praca socjalna: zawieranie kontraktów z rodziną i monitorowanie ustaleń wynikających z „Niebieskiej Karty”, izolowanie ofiar przemocy poprzez umieszczenie np. w Placówce dla Kobiet i Matek z Dziećmi w Poniatowej, współpraca z psychologiem szkolnym oraz pedagogami, odwiedziny w środowisku z przedstawicielem policji, kuratorem. Pomoc finansowa – w przypadku przemocy ekonomicznej. Pomoc w formie dożywiania dla dzieci. Kierowanie dzieci do uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych w Świetlicy Profilaktyczno – Wychowawczej w Poniatowej.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

10	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie	24-313 Wilków 81 828 10 46	Osoby doznające przemocy w rodzinie, mieszkające w gminie Wilków.	Pomoc finansowa. Rozmowy wspierające. Kontakt z policją.
11	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach		Osoby doznające przemocy w rodzinie.	Kierowanie osób, w stosunku do których stosowana jest przemoc, do prokuratury i policji. Kierowanie i pomoc w dotarciu na spotkania grupy Al-Anon (dla osób współzależnionych). Pomoc w dotarciu do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia w Opolu Lubelskim. Pomoc w dotarciu do pomocy prawnej.
12	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opolu Lubelskim		Osoby doznające przemocy w rodzinie.	Pomoc w sporządzeniu wniosku do Prokuratury Rejonowej w Opolu Lubelskim. Towarzyszenie podczas czynności w Prokuraturze Rejonowej w Opolu Lubelskim. Kierowanie do policji. Udzielanie wsparcia. Udostępnianie książek, broszur z wiedzą fachową dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie. Kierowanie do instytucji i placówek pomocowych (Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia w Opolu Lubelskim, Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy przy Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Jutrzenka” w Opolu Lubelskim, grup AA i Al.-Anon).
13	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowie		Osoby doznające przemocy w rodzinie.	Pomoc psychologiczna. Wsparcie informacyjne (kierowanie do instytucji i placówek pomocowych).
14	Towarzystwo Wspierania Rodzin z/s w Poniatowej – Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza	ul. Młodzieżowa 6 24-320 Poniatowa 81 820 41 01	Dzieci doznające przemocy w rodzinie oraz ich rodziny.	Włączanie dzieci w zajęcia socjoterapeutyczne. Wzmocniona obserwacja przez wychowawców zachowania dzieci oraz wnikliwe wsłuchiwanie się w emocje dzieci w czasie ich pobytu w świetlicy. Monitorowanie zachowania dzieci.
15	Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jutrzenka” z/s w Opolu Lubelskim	ul. Puławska 19 24-300 Opole Lubelskie 81 827 37 08	Osoby doznające przemocy w rodzinie.	Organizowanie grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współzależnionych, w tym doznających przemocy w rodzinie. Organizowanie warsztatów (obejmujących tematykę zachowań asertywnych, poczucie własnej wartości, komunikację interpersonalną). Działalność Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie w Opolu Lubelskim.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

16	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim	ul. Przemysłowa 4a 24-300 Opole Lubelskie 81 827 28 69	Osoby doznające przemocy w rodzinie.	Działania wynikające z planu terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach kontraktu z NFZ: praca nad emocjami i uczuciami, trening zachowań asertywnych, bloki konstruktywnych zachowań, treningi interpersonalne. Działania dodatkowe, nier refundowane przez NFZ: szeroko rozumiane poradnictwo – kierowanie do placówek pomocy, poradnictwo kryzysowe – współpraca z prokuraturą, policją, kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi, koordynatorami gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, porady informacyjno – motywacyjne do podjęcia terapii na wstępnym etapie kontaktu pacjenta z placówką.
17	Placówka dla Kobiet i Matek z Dziećmi w Poniatowej	ul. Żeromskiego 4 24-320 Poniatowa 81 820 56 26	Osoby doznające przemocy w rodzinie, przebywające w Placówce.	Wsparcie psychologiczne. Pomoc w załatwieniu spraw sądowych i innych urzędowych.

**DZIAŁANIA INSTYTUCJI I PLACÓWEK
Z TERENU POWIATU OPOLSKIEGO
WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE**

Z informacji udzielonych przez podmioty biorące udział w opracowaniu Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015 wynika, że w powiecie opolskim prowadzone są następujące działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim:

PCPR nie prowadzi specyficznych działań kierowanych konkretnie do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoby stosujące przemoc w rodzinie mogą skorzystać z usług PCPR w następującym zakresie:

Poradnictwo:

- prawne,
- psychologiczne,
- socjalne.

Terapia rodzinna.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodlu:

- współpraca z kuratorami sądowymi.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą:

- wnioskowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Józefowie nad Wisłą o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- współpraca z policją,
- poradnictwo i edukacja,
- monitoring.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach:

- zgłoszenie na policję,
- zgłoszenie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniatowej:

- kierowanie osób nadużywających alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poniatowej,
- kierowanie wniosków o ustanowienie kuratora dla rodziny,
- monitorowanie ustaleń wynikających z „Niebieskiej Karty”.

Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim:

- przeprowadzanie rozmów profilaktyczno – ostrzegawczych,
- kontrola zachowania osoby stosującej przemoc w miejscu jej zamieszkania,
- wnioskowanie do Prokuratury Rejonowej w Opolu Lubelskim o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- odizolowanie osoby stosującej przemoc poprzez zatrzymanie w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych KPP w Opolu Lubelskim,
- wnioskowanie do Prokuratury Rejonowej w Opolu Lubelskim o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łaziskach:

- rozmowa ostrzegawcza,
- współpraca z policją, która kieruje wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opolu Lubelskim:

- rozmowy motywujące do podjęcia terapii uzależnienia,
- wskazywanie szkód, jakie wyrządza uzależnienie od alkoholu oraz stosowanie przemocy w rodzinie,
- kierowanie na specjalistyczne badania diagnozujące uzależnienie,
- kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowie:

- wstępna rozmowa,
- rozmowa z psychologiem.

Placówka dla Kobiet i Matek z Dziećmi w Poniatowej:

- zgłaszanie policji informacji o występowaniu przemocy w rodzinie,
- skierowanie do sądu sprawy o eksmisję współmałżonka / konkubenta.

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jutrzenka” z/s w Opolu Lubelskim:

- organizowanie warsztatów grupowych dla osób uzależnionych,
- motywowanie do podjęcia terapii.

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim:

- działania wynikające z planu terapii osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach kontraktu z NFZ,
- działania nieobjęte refundacją NFZ:
  - porady konsultacyjno – informacyjno – motywacyjne mające na celu podjęcie terapii dla sprawców przemocy,
  - współpraca z kuratorami zawodowymi i społecznymi jako wsparcie w procesie zmiany zachowania (podjęcie terapii).

Towarzystwo Wspierania Rodzin z/s w Poniatowej – Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza:

- spotkania edukacyjne opiekuna i dzieci w obecności psychologa,
- prowadzenie rozmów z opiekunem prawnym dzieci na temat metod wychowawczych i dyscyplinujących, które nie zawierają elementów agresji.

PODSUMOWANIE

Porównując deklaratywne dane z ogólnopolskiego badania TNS OBOP z 2007r. (mającego na celu poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z sytuacjami przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikację ofiar oraz sprawców, także w rozróżnieniu na różne formy przemocy) z danymi uzyskanymi od podmiotów z terenu powiatu opolskiego (podmiotów, które jako instytucje i placówki interwencyjne i pomocowe służą wsparciem m.in. osobom uwięzonym w przemoc w rodzinie), można zauważyć wyraźną różnicę w identyfikowaniu przemocy w otaczającym środowisku.

Średnio około połowa rodzin w Polsce deklaruje, iż styka się z przemocą w rodzinie – głównie obserwując jej występowanie w rodzinach w swoim otoczeniu. Do bezpośredniego doświadczenia przemocy w rodzinie przyznaje się bowiem mniejsza liczba Polaków – nieco więcej niż co trzeci.

Z kolei do instytucji i placówek interwencyjnych i pomocowych z terenu powiatu opolskiego zgłasza się bardzo niewielka grupa osób przyznających się do doświadczenia przemocy ze strony członka rodziny, nieco większa osób stosujących przemoc (ta grupa przede wszystkim ujawnia się w danych instytucji interwencyjnych i nakładających kary).

Może to wynikać z samych mechanizmów towarzyszących przemocy w rodzinie, w tym miodowego miesiąca czy wstydu przed ujawnieniem sytuacji przemocowej, a co za tym idzie lękiem przed naruszeniem istniejącej homeostazy rodzinnej.

Dodatkowo, z w/w badania TNS OBOP wynika, że do doświadczenia przemocy częściej przyznają się kobiety i osoby mieszkające w miastach z powyżej 500.000 mieszkańców. Powiat opolski jest w znakomitej większości terenem rolniczym, a jego mieszkańcy zaludniają prawie w całości wsie (w powiecie są tylko dwa niewielkie miasteczka z liczbą mieszkańców nieznacznie przekraczającą 10.000 każde).

Jednym z wniosków płynących z badania TNS OBOP jest również stwierdzenie, że rodziny, w których występuje przemoc, rzadko korzystają z pomocy – jest to jedynie co piąta rodzina. Patrząc na dane uzyskane od podmiotów z terenu powiatu opolskiego, widać iż to ogólnopolskie zjawisko ma swoje przełożenie także w powiecie opolskim.

Z rozmów, wywiadów prowadzonych z klientami instytucji pomocowych oraz obiegowych opinii społeczności powiatu opolskiego wyłania się silne działanie stereotypów i mitów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. Są to m.in. przekonania o tym, że przemoc ma wymiar jedynie fizyczny

(i ogranicza się głównie do bicia pozostawiającego ślady na ciele), przemoc w rodzinie jest sprawą samej rodziny i nie należy wtrącać się w jej sprawy, zachowania przemocowe są w danym otoczeniu traktowane jak norma (tak zachowywali się rodzice, dziadkowie, sąsiedzi), przyczyną przemocy jest alkohol, to mężczyźni stosują przemoc, a jej ofiarami są głównie kobiety i dzieci. Te (i inne) stereotypy i mity to wyraz społecznego przyzwolenia na przemoc, sygnał dla osób uwikłanych w to zjawisko, że osoby stosujące przemoc w rodzinie są bezkarne. Powoduje to duże trudności w reagowaniu na akty przemocy – zarówno ze strony osób jej doznających, jak i świadków.

Wydaje się jednak, że trudność w identyfikowaniu zjawiska przemocy w rodzinie i osób w nią uwikłanych leży także po stronie samych instytucji interwencyjnych i pomocowych z terenu powiatu opolskiego – zdarza się, że działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonują one niejako obok swoich podstawowych, statutowych zadań (co potwierdza fakt, iż z reguły nie prowadzą one statystyk w tym zakresie, w związku z czym trudno oszacować skalę zjawiska).

Zatem istnieje prawdopodobieństwo, iż instytucje te odczuwają brak przygotowania – merytorycznego, programowego, kadrowego, lokalowego, finansowego – do podejmowania aktywności w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dodatkowa trudność może pojawiać się także w kontakcie pracownika instytucji z osobą długotrwale doznającą przemocy w rodzinie – często niestabilną emocjonalnie, chwiejną w swoich decyzjach.

Wydaje się, że pomoc osobom z powiatu opolskiego, które doznają przemocy w rodzinie wpisuje się w trend odnotowany w w/w badaniu przeprowadzonym przez TNS OBOP. Z badania tego wynika, iż według Polaków pomoc uzyskiwana przez osoby doznające przemocy w rodzinie najczęściej ogranicza się do interwencji policji, ewentualnie sądu lub kuratora, natomiast rodziny dotknięte przemocą bardzo rzadko korzystają z pomocy terapeutycznej, leczenia odwykowego, procedury „Niebieskiej Karty” itp. Otrzymałą pomoc na ogół oceniają jako przynajmniej częściowo skuteczną.

O ile osobom doznającym przemocy w rodzinie wsparciem służą różne instytucje z terenu powiatu opolskiego, o tyle oferta pomocowa dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest bardzo uboga. W działaniach na terenie powiatu opolskiego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie ujawnia się przede wszystkim perspektywa moralna i prawna, które przemoc traktują jako zło moralne i skupiają się na powstrzymaniu osób stosujących przemoc od krzywdzenia członków rodziny – perspektywy te zatem pociągają za sobą działania interwencyjne i sankcjonujące. Z kolei brakuje działań wywodzących się z perspektywy psychologicznej (skupiającej się na mechanizmach przemocy, interakcji pomiędzy osobą stosującą przemoc a osobą doznającą przemocy) oraz perspektywy społecznej (zwracającej uwagę na siłę tkwiącą w obyczajach i postawach społecznych, które sprzyjają i utrwalają występowanie przemocy w rodzinie).

Działania wychodzące poza perspektywę moralną i prawną (karanie, izolowanie) dają szansę na zmianę postępowania osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz powrót do równowagi psychicznej osoby doznającej przemocy w rodzinie.

Powszechne wydaje się także w powiecie opolskim łączenie dwu zjawisk: przemocy w rodzinie i uzależnienia od alkoholu, a często przypisywanie im pozostawania w stosunku przyczynowo – skutkowym. Podczas, gdy z badań wynika, że między uzależnieniem od alkoholu a stosowaniem przemocy w rodzinie nie ma takiego związku – zjawiska te współwystępują ze sobą, a nadużywanie/uzależnienie od alkoholu stanowi jedynie czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie.

Z powyższych danych i analiz wyłaniają się konieczne kierunki oddziaływań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie opolskim:

- działania ukierunkowane na monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie opolskim,
- działania profilaktyczne, w tym przybliżające szerszej społeczności specyfikę zjawiska przemocy w rodzinie,
- wsparcie osób doznających przemocy w rodzinie oraz świadków,
- działania ukierunkowane na pociąganie do odpowiedzialności osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wspieranie ich w procesie zmiany,
- podnoszenie jakości działań instytucji i placówek prowadzących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

CELE
POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015

CEL GŁÓWNY

Poprawa warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie opolskim

Cel główny Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015 jest zbieżny z nadrzędnym celem Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opolskim, jakim jest: dążenie do zapewnienia godnego życia całemu społeczeństwu powiatu poprzez stworzenie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji warunków do harmonijnego funkcjonowania w sferze psychicznej, ekonomicznej i społecznej, poprzez umożliwienie im zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Ponadto cel główny niniejszego Programu wpisuje się w cel strategiczny Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2009 – 2013, tj.: stworzenie kompleksowego i zintegrowanego systemu zapewniającego pomoc dziecku i rodzinie na terenie powiatu opolskiego.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie opolskim.
2. Prowadzenie działań zapobiegających przemocy w rodzinie w powiecie opolskim.
3. Wsparcie osób doznających przemocy w rodzinie oraz świadków przemocy w rodzinie – mieszkańców powiatu opolskiego.
4. Szersze oddziaływania sankcjonujące i wspierające w zmianie osoby stosujące przemoc w rodzinie – mieszkańców powiatu opolskiego.
5. Podnoszenie jakości działań instytucji i placówek z powiatu opolskiego oraz kompetencji ich kadr, prowadzących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

ADRESACI
POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015

Adresatami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015 są mieszkańcy powiatu opolskiego, w których rodzinach występuje przemoc. Są to osoby, które są uwiłkane w przemoc w rodzinie: osoby doznające przemocy, świadkowie oraz osoby, które stosują przemoc w rodzinie.

Drugą grupę adresatów Programu stanowi kadra podmiotów z terenu powiatu opolskiego, zaangażowanych w realizację Programu, która wykonuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie opolskim.

Wśród adresatów Programu znajduje się również cała społeczność mieszkańców powiatu opolskiego – ze względu na niebagatelną rolę postawy i partycypacji obywatelskiej w budowaniu bezpieczeństwa.

**ZADANIA, SPOSÓB ICH REALIZACJI,
REALIZATORZY, HARMONOGRAM REALIZACJI
POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015**

Cel szczegółowy	Zadanie	Sposób realizacji zadania	Realizatorzy zadania	Termin realizacji zadania
Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie opolskim	Zbieranie i przetwarzanie informacji dotyczących różnych aspektów zjawiska przemocy w rodzinie	Aktualizowanie danych instytucji i placówek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dotyczących prowadzonych przez nie działań	Zespoły interdyscyplinarne w gminach powiatu opolskiego PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Badania ankietowe i inne (np. postawy społeczne wobec zjawiska przemocy w rodzinie, w tym pracowników instytucji i placówek)	Organizacje pozarządowe Inne podmioty	
Prowadzenie działań zapobiegających występowaniu przemocy w rodzinie w powiecie opolskim	Promowanie stylu życia wolnego od przemocy (np. podnoszenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat czynników ryzyka występowania przemocy w rodzinie, radzenia sobie w sposób wolny od przemocy)	Indywidualne kontakty z osobami i rodzinami	PCPR w Opolu Lubelskim...	Na bieżąco
		Warsztaty i inne zajęcia grupowe	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim...	
		Kampanie społeczne	...we współpracy m.in. ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi	
		Konferencje, panele dyskusyjne	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	
		Publikacje w lokalnej prasie	Organizacje pozarządowe	
		Upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych (np. ulotek, broszur)	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie opolskim Inne podmioty	

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

	Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie poszanowania praw człowieka	Kampanie społeczne	PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Publikacje w lokalnej prasie	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	
		Upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych (np. ulotek, broszur)	Organizacje pozarządowe Inne podmioty	
	Podnoszenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej w zakresie identyfikowania przemocy w rodzinie i jej skutków	Indywidualne kontakty z osobami i rodzinami	PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Warsztaty i inne zajęcia grupowe	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim	
		Kampanie społeczne	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	
		Konferencje, panele dyskusyjne	Organizacje pozarządowe	
		Publikacje w lokalnej prasie	Inne podmioty	
		Upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych (np. ulotek, broszur)		
	Promowanie postaw wolnych od mitów i stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie	Indywidualne kontakty z osobami i rodzinami	PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Warsztaty i inne zajęcia grupowe	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim	
		Kampanie społeczne	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	
Publikacje w lokalnej prasie		Organizacje pozarządowe		
Upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych (np. ulotek, broszur)		Inne podmioty		
Podnoszenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat instytucji i placówek świadczących pomoc osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie	Indywidualne kontakty z osobami i rodzinami	Zespoły interdyscyplinarne w gminach powiatu opolskiego	Na bieżąco	
	Publikacje w lokalnej prasie			

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

		Upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych (np. ulotek, broszur, przewodników)	PCPR w Opolu Lubelskim Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie opolskim Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim Placówki oświatowe w powiecie opolskim SP ZOZ Przychodnie i inne placówki służby zdrowia w powiecie opolskim Kuratorzy sądowi w powiecie opolskim Organizacje pozarządowe Inne podmioty	
	Zmniejszenie intensywności oddziaływania czynników współwystępujących z przemocą w rodzinie	Zintensyfikowana kontrola sklepów i innych punktów pod kątem dotrzymania warunków sprzedaży alkoholu wynikających z przepisów ustaw i rozporządzeń	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie opolskim Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	Indywidualne kontakty z osobami i rodzinami	PCPR w Opolu Lubelskim Inne podmioty	Na bieżąco
Warsztaty i inne zajęcia grupowe				
Upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych (np. ulotek, broszur)				

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

Wsparcie osób doznających przemocy w rodzinie oraz świadków przemocy w rodzinie – mieszkańców powiatu opolskiego	Umożliwianie powrotu do równowagi osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz świadkom	Wsparcie emocjonalne, informacyjne, instrumentalne osób doznających przemocy w rodzinie oraz świadków – wielozakresowe poradnictwo: psychologiczne, prawne, socjalne, medyczne i inne	Punkt Interwencji Kryzysowej w PCPR w Opolu Lubelskim Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie przy Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Jutrzenka” w Opolu Lubelskim Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego SP ZOZ Przychodnie i inne placówki służby zdrowia w powiecie opolskim	Na bieżąco
	Umożliwianie ekonomicznego usamodzielniania się osobom doznającym przemocy w rodzinie	Wsparcie finansowe osób doznających przemocy w rodzinie	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	Na bieżąco
	Zapewnienie schronienia oraz specjalistycznej wielozakresowej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie	Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i / lub ośrodkach interwencji kryzysowej prowadzonych przez inne powiaty i gminy	PCPR w Opolu Lubelskim Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	Na bieżąco
		Utworzenie i prowadzenie w powiecie opolskim ośrodka interwencji kryzysowej	Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim	w przypadku pojawienia się możliwości finansowania (środki własne powiatu, środki zewnętrzne)
		Utworzenie i prowadzenie w powiecie opolskim specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim	w przypadku pojawienia się możliwości finansowania (środki własne powiatu, środki zewnętrzne)
	Wsparcie dzieci i młodzieży doznającej przemocy w rodzinie	Interwencja kryzysowa	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu Lubelskim Organizacje pozarządowe	Na bieżąco
		Indywidualna psychoterapia dzieci i młodzieży doznającej przemocy w rodzinie		
Terapia rodzin z dziećmi i młodzieżą, w których występuje przemoc				

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

	Poszerzenie oferty pomocowej w istniejących instytucjach i placówkach	Edukacja: warsztaty, treningi itp.	Punkt Interwencji Kryzysowej w PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Grupy wsparcia	Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie przy Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Jutrzenka” w Opolu Lubelskim	
		Usługi terapeutyczne indywidualne i grupowe	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	
		Inne formy pomocy indywidualnej i grupowej	SP ZOZ – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim Organizacje pozarządowe Inne podmioty	
Szersze oddziaływania sankcjonujące i wspierające w zmianie osoby stosujące przemoc w rodzinie – mieszkańców powiatu opolskiego	Izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie od osób doznających przemocy w rodzinie	Zatrzymanie osoby stosującej przemoc	Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Tymczasowe aresztowanie	Prokuratura Rejonowa w Opolu Lubelskim	
		Zasądzenie obowiązku opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną	Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim	
		Zasądzenie obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną w określony sposób		
Wsparcie osób stosujących przemoc w rodzinie w zmianie wyuczonych zachowań		Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR w Opolu Lubelskim Zakład Karny w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych, programów zmian, programów rozwoju osobistego i innych – dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR w Opolu Lubelskim Organizacje pozarządowe Inne podmioty	

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

		Zasądzanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych	Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim	
		Motywowanie i wskazywanie korzyści osobom stosującym przemoc w rodzinie z dobrowolnego zgłaszania się do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz innych programach (terapeutycznych, zmian, rozwoju osobistego itp.)	Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie opolskim Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim SP ZOZ – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim Organizacje pozarządowe	
	Poszerzenie oferty pomocowej instytucji i placówek dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Edukacja: warsztaty, treningi itp.	Punkt Interwencji Kryzysowej w PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Usługi terapeutyczne indywidualne i grupowe	Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie przy Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Jutrzenka” w Opolu Lubelskim Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego SP ZOZ – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia w Opolu Lubelskim	

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

Podnoszenie jakości działań instytucji i placówek z powiatu opolskiego oraz kompetencji ich kadr, prowadzących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Rozwój interdyscyplinarności w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Tworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych w gminach powiatu opolskiego (zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	Gminy powiatu opolskiego – Ośrodki Pomocy Społecznej	Na bieżąco
		Tworzenie i funkcjonowanie zespołów i innych form interdyscyplinarnej współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Podmioty z powiatu opolskiego stykające się z przemocą w rodzinie	Na bieżąco
	Podnoszenie kompetencji i doskonalenie zawodowe kadr instytucji i placówek stykających się z przemocą w rodzinie	Szkolenia, warsztaty, treningi, inne formy edukacji, w tym interdyscyplinarne	PCPR w Opolu Lubelskim Organizacje pozarządowe Inne podmioty, w tym instytucje i placówki z powiatu opolskiego stykające się z przemocą w rodzinie	Na bieżąco
	Wsparcie proceduralne i usprawnienie działań kadr instytucji i placówek stykających się z przemocą w rodzinie	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych, instruktażowych dotyczących rozpoznawania i postępowania w przypadkach występowania przemocy w rodzinie	Zespoły interdyscyplinarne w gminach powiatu opolskiego Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu opolskiego	Na bieżąco
	Opracowywanie i upowszechnianie zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie	Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie opolskim Placówki oświatowe w powiecie opolskim SP ZOZ w Opolu Lubelskim Przychodnie i inne placówki służby zdrowia w powiecie opolskim Kuratorzy sądowi w powiecie opolskim PCPR w Opolu Lubelskim Organizacje pozarządowe Inne podmioty		

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015**

	Wsparcie emocjonalne, informacyjne, instrumentalne kadr instytucji i placówek stykających się z przemocą w rodzinie, w prowadzonych przez nie działaniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Superwizja	PCPR w Opolu Lubelskim	Na bieżąco
		Grupy wsparcia dla interwentów	Organizacje pozarządowe	
		Grupy wsparcia dla pomagaczy	Inne podmioty, w tym instytucje i placówki z powiatu opolskiego stykające się z przemocą w rodzinie	

**KOORDYNOWANIE I MONITOROWANIE REALIZACJI
POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OPOLSKIM NA LATA 2012 – 2015**

Koordinowaniem realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015 zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim.

W ramach monitorowania realizacji Programu PCPR w Opolu Lubelskim będzie systematycznie dokonywało oceny postępu realizacji Programu, skupiając się przede wszystkim na procesie realizowania poszczególnych zadań zgodnie z przyjętymi terminami oraz celami: głównym i szczegółowymi.

Podstawą oceny realizacji Programu będą dane własne PCPR w Opolu Lubelskim oraz pozyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Sprawozdania z realizacji Programu będą zamieszczane na stronie internetowej PCPR w Opolu Lubelskim.

Dane te, a także wnioski składane przez zaangażowane podmioty mogą stanowić podstawę do aktualizowania zapisów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015.